

Handläggare:
Medea Sandbladh
08 508 18 070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2016-12-15

Verksamhetsplan och budget 2017

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget för 2017.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar verksamhetsplan och budget till kommunstyrelsen.
3. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för klimatinvesteringar om 0,7 mnkr.
4. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för insatser mot hemlöshet om 1,7 mnkr.
5. Stadsdelsnämnden ansöker om 3,5 mnkr i stimulansbidrag för utbyggnad av boenden enligt LSS.
6. Stadsdelsnämnden ansöker om 0,45 mnkr för kompetensutvecklingssatsning.
7. Stadsdelsnämnden godkänner omslutningsförändringar om 241,0 mnkr.
8. Stadsdelsnämnden delegerar åt stadsdelsdirektören att ansöka om medel ur social investeringsfond.
9. Stadsdelsnämnden godkänner förslaget till resultatenheter inom förskola och funktionsnedsättning.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. Ett Stockholm som håller samman	8
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	8
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	11
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	14
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	15
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	16
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	18
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	20
2. Ett klimatsmart Stockholm	22
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	23
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	23
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	24
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	25
2.5 Stockholms miljö är giftfri	25
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	26
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	27
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	27
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	27
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	28
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	29
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	29
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	31
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	31
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	32
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	34
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	36
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	38
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	38
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	40

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	43
Uppföljning av ekonomi.....	44
Nämndens ekonomiska förutsättningar	44
Investeringar.....	47
Försäljningar av anläggningstillgångar	47
Resultatenheter	47
Betydande projekt som inte är investeringar	48
Budgetjusteringar	48
Omslutningsförändringar.....	48
Medel för lokaländamål.....	48
Övrigt	49
Särskilda redovisningar	49
Kvalitetsarbete.....	49
Övriga frågor	49

Bilagor

1. Agressorrapport
2. SLK-blanketter
3. Plan för internkontroll
4. Väsentlighets- och riskbedömning, riskmatris
5. Ansökan om investeringsmedel klimatåtgärder
6. Ansökan om investeringsmedel klimatåtgärder ekonomisk beskrivning
7. Plan för upphandling och sammanställning av avtal
8. Ansökan om medel för att motverka hemlöshet i Farsta
9. Personal- och kompetensförsörjning 2016–2018
10. Jämställdhets- och mångfaldsplan 2016–2018
11. Lokalt utvecklingsprogram – mål, aktiviteter och indikatorer
12. Ansökan kompetensutveckling

Inledning

Bakgrund

Verksamhetsplanen för Farsta stadsdelsnämnd anger inriktningen på nämndens verksamhet under år 2017 med utgångspunkt i den budget som kommunfullmäktige fastställt. I kommunfullmäktiges budget fastställs fyra övergripande inriktningsmål, som konkretiserats till 24 mer avgränsade mål för stadsdelsnämndernas olika verksamhetsområden. Stadsdelsnämnden ska i sin planering ytterligare konkretisera kommunfullmäktiges mål genom att ta fram nämndmål som är specifika och mätbara genom indikatorer som kopplas till måloppfyllelse. Dessutom tar varje enhet fram enhetsspecifika mål och arbetssätt som ytterligare konkretiserar hur varje enskild enhet ska arbeta för att kommunfullmäktiges och nämndens mål ska nås.

All verksamhetsplanering och uppföljning sker i stadens webbaserade system för ledning och styrning (ILS-webb), där även nämndens väsentlighets- och riskanalys med internkontrollplan utformas och följs upp. Verksamhetsplanen följer den disposition som anges i stadens anvisningar, riktas till stadsdelsnämnden och tillställs kommunstyrelsen.

Stadsdelsnämndens ansvarsområde

Stadsdelsnämnderna ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, kultur och fritid för barn och unga, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder, konsumentvägledning, stadsmiljöarbete samt lokalt demokrati- och utvecklingsarbete.

Förvaltningsorganisation

Stadsdelsdirektören har det övergripande ansvaret för all verksamhet, svarar inför stadsdelsnämnden och leder förvaltningen tillsammans med avdelningscheferna, som vardera ansvarar för respektive verksamhetsområde: Förskola och fritid, Beställare inklusive individ- och familjeomsorg, Egen regi, HR, samt Ekonomi, strategi och stadsmiljö. Övergripande stöd- och utvecklingsfunktioner ligger samlad i stadsdelsdirektörens stab. Inom stadsdelsförvaltningen arbetar ca 1400 medarbetare.

Nämndens verksamhet

Farsta stadsdelsområde är möjligheternas ytterstad. Hit flyttar människor för att de valt att bo och leva här, men även för att arbeta och utvecklas i en typisk ytterstadsmiljö med alla dess kvaliteter. Här finns utveckling och ambitioner sida vid sida. Vi har en vacker natur, ett lokalt förenings- och kulturliv och en kreativitet som bidrar till en växande stad. Farsta stadsdelsområde byggs och utvecklas liksom hela Stockholm på ett hållbart sätt med höga ambitioner inom klimat och miljö. För att fortsätta utvecklingen och bidra till kommunfullmäktiges vision, Ett Stockholm för alla, planerar nämnden sin verksamhet med utgångspunkt från de fyra fastställda inriktningsmålen.

Ett Stockholm som håller samman

Nämnden bidrar till ett Stockholm som håller samman genom arbetet med en likvärdig förskola, tidiga sociala insatser till barn och familjer och aktiviteter för att stödja och uppmuntra alla barns lika möjligheter att delta och utvecklas. Sociala insatser till barn och unga ska så långt det är möjligt ske på hemmaplan och för att möta behovet finns en väl utvecklad lokal öppenvård. Förvaltningen ska undersöka möjligheterna att starta en verksamhet med Skarpnäckslyftet som förebild. Samarbetet med landstinget för att utveckla en familjecentral eller familjecentralliknande arbetssätt fortsätter.

Invånare ska känna sig trygga och uppleva stadsdelsområdet som välskött samt ha möjlighet till inflytande i sitt område. Samverkan mellan nämnd, föreningar och civilsamhälle ska prioriteras. Farstas idrotts- och hälsoprofil ska utvecklas för att fler ska få möjlighet till ett rikt utbud av idrott och fritidsaktiviteter. Verksamheterna utvecklas för att invånarna ska erbjudas en service och omsorg av god kvalitet.

Ett klimatsmart Stockholm

Nämnden bidrar till ett klimatsmart Stockholm genom att minska sin energianvändning och den klimatpåverkan som transporter och resor har. Vid tjänsteresor inom stadsdelsområdet finns flera alternativa färd sätt förutom gång, till exempel cykel, elcykel, kollektiva färdmedel samt elbil. Avfall ska återvinnas och återbrukas. Förskolan ska vara kemikaliesmart och arbetet med att inventera och byta ut material fortsätter. Ekologiska livsmedel prioriteras vid inköp när så är möjligt. Etablering av nya stadsodlingar uppmuntras genom information och spridning av goda exempel.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheterna. Under 2017 kommer insatser att krävas inom samtliga verksamheter för att nå en budget i balans. Främst äldreomsorgen och individ- och familjeomsorg för barn och unga redovisar underskott för 2016 och detta innebär att kostnaderna överstiger nämndens budgettilldelning för 2017 redan vid ingången av året. Särskilt fokus kommer att riktas mot äldrebeställarens köp av hemtjänstinsatser i ordinärt boende samt externa placeringar av barn och unga, och arbetet med att åtgärda prognosticerade budgetavvikelser inom ramen för verksamheternas uppdrag kommer att utvecklas.

Farsta ska vara ett attraktivt stadsdelsområde för företagare och det lokala näringslivet ska få stöd genom samhällsinformation och hjälp med kontakter och nätverk. Arbetet med att ge stöd till självförsörjning ska utvecklas genom att särskild uppmärksamhet ges till unga arbetslösa och personer med långvarigt beroende av försörjningsstöd. Riktade insatser görs

för att stödja invånare till rätt försörjning och anställningsform och för att kunna erbjuda budget och skuldrådgivning till invånare med behov av detta.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Nämnden bidrar till ett demokratiskt hållbart Stockholm genom jämställdhetsanalyser av verksamheterna. En utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet görs i form av verksamhetsspecifika planer med mål för varje enhet. Barns rättigheter ska säkras genom att systematiskt ta tillvara barnperspektivet i alla områden där beslut fattas som rör barn och deras familjer. Nämndens verksamheter ska vara tillgängliga och inkludera alla invånare oavsett bakgrund eller funktionsvariation. Verksamheterna i Farsta ska präglas av delaktighet, mångfald och likabehandling. För att attrahera och behålla medarbetare görs satsningar på nyrekrytering, introduktion och kompetensutveckling av personal inom förskola och socialtjänst. Mötesplats Fagersjö ska fortsätta att utvecklas i samarbete med invånarna och ytterligare en medborgarbudget ska genomföras.

Farsta stadsdelsområde

Farsta stadsdelsområde har ca 56 000 invånare och består av tio stadsdelar:

- Fagersjö, till övervägande del uppfört på tidigt 1960-tal. Höghus, lamellhus, radhus och kompletterat med villor från skilda tidsperioder.
- Farsta, ABC-stad med alla typer av bebyggelse förutom villor. Bebyggelsen tillkom huvudsakligen under 1960-talet.
- Farstanäset, Stockholms enda stadsdel utan permanentboende. Naturområde med kolonistugeförening.
- Farsta strand, höghus, lamellhus och enfamiljshus som är byggt under skilda tidsperioder med betoning på 1960-talet. Stadsdelen har också modern förtätning.
- Gubbängen, började byggas på 1940-talet och räknas som den första tunnelbanestaden. Centrum byggdes ut under 1960- och 1980-talet.
- Hökarängen, blandad bebyggelse med fokus på 1950-talet. Mestadels lamellhus i 3-4 våningar men också punkthus, småstugor och radhus.
- Larsboda, höghus och radhus. I övrigt domineras området av Telias byggnader och Farsta verksamhetsområde med småindustrier.
- Sköndal, består av institutionsområdet Stora Sköndal, trädgårdsstad med småhus och 1950- och 1960-talets flerbostadsbebyggelse.
- Svedmyra, egnahemsområde från 1930-talet och flerbostadsbebyggelse från olika epoker.
- Tallkrogen, söderorts största småhusområde, började byggas på 1930-talet. Centrum med lamellhusbebyggelse från tidigt 1950-tal.

Socioekonomisk struktur

Stadsdelsområdets befolkning har ökat med i snitt 1000 personer per år sedan 2012 och prognosen är att Farsta kommer att ha 61 000 invånare år 2020. Åldersfördelningen är ungefär densamma som staden i stort, men Farsta har fortsatt stadens högsta andel personer som är över 80 år. Ohälsotalet (antal sjukdagar) ligger också högre än stadens snitt i de flesta av Farstas stadsdelar. Andelen invånare med utländsk bakgrund (utrikes födda och inrikes födda med två utrikesfödda föräldrar) är i Farsta stadsdelsnämnd 32,2 procent vilket är i princip i nivå med stadens genomsnitt. Andel av befolkningen med försörjningsstöd är i Farsta 3,3

procent, jämförbart med stadens 3,0 procent, men medelinkomsterna för män och kvinnor ligger i alla områden (utom för kvinnor boende i Tallkrogen) under stadens genomsnitt. De socioekonomiska förhållandena varierar stort inom stadsdelsområdet. Alla uppgifter avser 2015, eftersom tillförlitlig data tas fram på helår och därför inte är tillgänglig förrän i början på det nya året.

Områdes- statistik	Folk- mängd	Utländsk bakgrund	Medelinkomst (20-64 år)		Öppet arbetslösa		Ekonomiskt bistånd	Ohälsotal	
			Kvinnor	Män	Kvinnor	Män		Kvinnor	Män
Fagersjö	2 986	54,6%	229 500	280 100	8,6%	7,6%	6,7%	27,7	23,1
Farsta stadsdel	14 156	40,0%	267 300	305 400	4,0%	4,3%	3,4%	33,2	21,5
Farsta strand	5 480	40,5%	259 300	312 900	4,2%	3,1%	2,9%	35,8	27,0
Gubbängen	5 409	23,9%	283 900	332 500	2,8%	3,2%	2,2%	21,8	15,0
Hökarängen	9 409	34,7%	249 700	279 800	2,4%	4,0%	4,2%	37,5	28,1
Larsboda	2 351	32,7%	296 600	357 600	3,8%	6,7%	0,7%	12,3	12,7
Sköndal	8 520	19,2%	314 900	394 300	1,5%	2,0%	0,7%	22,4	14,9
Svedmyra	3 015	22,2%	306 100	364 900	2,7%	4,4%	2,3%	25,6	28,7
Tallkrogen	4 367	17,6%	333 900	395 300	2,5%	2,3%	1,0%	25,5	15,8
Farsta totalt	55 693	32,2%	278 700	327 800	3,4%	3,8%	3,3%	29,3	21,3
Hela Stockholm	923 516	31,5%	322 600	410 200	2,9%	3,1%	2,7%	22,3	16,2

Åldersstruktur	0 år	1-5 år	6-15 år	16-19 år	20-64 år	65-79 år	80- år
Farsta	1,3%	6,7%	10,9%	3,8%	61,0%	10,6%	5,6%
Hela Stockholm	1,5%	6,5%	10,0%	3,5%	64,0%	10,7%	3,9%

Lokala utvecklingsprogram

Alla stadsdelsnämnder har tagit fram lokala utvecklingsprogram. Programmen utgår från analyser av lokala förhållanden och en dialog med invånare, lokala aktörer samt förtroendevalda och medarbetare inom stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Med utgångspunkt i rapporten Skillnadernas Stockholm har följande teman valts ut för Farstas lokala utvecklingsprogram: hälsa, egen försörjning, medinflytande och trygghet. Det lokala utvecklingsprogrammet för Farsta stadsdelsförvaltning fokuserar främst på två geografiska områden: Fagersjö och Hökarängen. De aktiviteter som planeras inom temat trygghet omfattar även stadsdelen Farsta strand. Exempel på aktiviteter som planeras är medborgarbudget i Fagersjö, El Sistema inom förskola i samarbete med kulturförvaltningen och en helhetssatsning inom trygghet utifrån goda erfarenheter från Skarpnäckslyftet. En annan aktivitet är att skapa fler arbetstillfällen i stadsdelen genom eget företagande. Nämnden kommer att söka medel ur sociala investeringsfonden för aktiviteter inom lokala utvecklingsprogrammet. Lokala utvecklingsprogrammet för Farsta stadsdelsområde kommer att vara ett dokument som kontinuerligt följs upp, utvecklas och vid behov revideras. Samarbeten med fackförvaltningar och stadens bolag ska utvecklas.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Nämnden bidrar till ett Stockholm som håller samman genom arbetet med en likvärdig förskola, tidiga sociala insatser till barn och familjer och aktiviteter för att stödja och uppmuntra alla barns lika möjligheter att delta och utvecklas. Sociala insatser till barn och unga ska så långt det är möjligt ske på hemmaplan och för att möta behovet finns en väl utvecklad lokal öppenvård. Förvaltningen ska undersöka möjligheterna att starta en verksamhet med Skarpnäckslyftet som förebild. Samarbetet med landstinget för att utveckla en familjecentral eller familjecentralliknande arbetssätt fortsätter.

Invånare ska känna sig trygga och uppleva stadsdelsområdet som välskött samt ha möjlighet till inflytande i sitt område. Samverkan mellan nämnd, föreningar och civilsamhälle ska prioriteras. Farstas idrotts- och hälsoprofil ska utvecklas för att fler ska få möjlighet till ett rikt utbud av idrott och fritidsaktiviteter. Verksamheterna utvecklas för att invånarna ska erbjudas en service och omsorg av god kvalitet

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Förskole- och fritidsverksamheten har ett kompensatoriskt uppdrag, och ska bidra till att flickor och pojkar i Farsta får jämlika uppväxtvillkor och en god tillgång till lek, kultur och idrott oavsett bakgrund och förutsättningar. Fritidens verksamheter är öppna för alla och ligger lokalt i stadsdelens olika delområden. Arbetsmetoderna är främjande och stimulerar barn och ungdomars sociala, kulturella och fysiska utveckling.

Förskoleverksamheten arbetar för att nå vårdnadshavare som inte har sina barn på förskolan genom skriftlig information och informationsmöten på öppna förskolan.

Barn i Farsta ska ges goda möjligheter att utforska naturen med hjälp av ett utforskande och temainriktat arbetssätt. Den pedagogiska miljön och materialet anpassas efter de inskrivna barnens/besökande barn och ungdomars förutsättningar. Alla barn uppmuntras att pröva och lära nytt, hitta nya intressen och pröva olika metoder i sitt kreativa skapande. Alla barn ska få höras och vara delaktiga i verksamhetens förändringsarbete.

Förvaltningens nya språkprogram ska implementeras på förskolan och ge personalen vägledning och verktyg i arbetet med att utveckla barnens språk, både svenska och eventuella andra modersmål. Alla förskolor gör en kartläggning av barnens språkdomäner samt vilka språk utöver svenska som pedagogerna talar. Utifrån resultatet ser personalen över material, arbetssätt för språkutveckling, interkulturella arbetssätt och hur föräldrarna involveras i arbetet med språk och hemländers kultur. Farstas lässatsning i samverkan med de lokala biblioteken för att stimulera förskolebarnens läsintresse och att inspirera föräldrarna att medverka fortsätter. Förutsättningar för att ombilda Nallens språkverksamhet till en språkförskola i samverkan med landstinget ska utredas.

Barnen ska få utveckla sin förståelse för naturvetenskap och teknik och även sina matematiska förmågor genom att undersöka och reflektera över fenomen tillsammans med andra barn och vuxna. Barnen ska stimuleras och utmanas att använda digitala verktyg på ett sätt som främjar deras utveckling och lärande och få utforska hur digital teknik fungerar i vardagliga

sammanhang.

Under året kommer olika marknadsföringsinsatser av förskoleverksamheten genomföras i syfte att rekrytera förskollärare, till exempel genom rekryteringsdagar och spridning av information om verksamheten och våra stödfunktioner.

För att motverka att barn riskerar att fara illa och lever i familjer med sociala problem behövs förebyggande arbete och tidiga insatser. Familjerna ska ha tillgång till en individ och familjeomsorg som är kunskapsbaserad och präglas av helhetssyn och samarbete, en evidensbaserad och lokalt förankrad missbruksvård, socialpsykiatriska insatser, förebyggande och akut avhjälpande social barna- och ungdomsvård samt rådgivning, ekonomiskt bistånd och boendeinsatser.

Samverkan med socialtjänst, polis, skola och civilsamhälle ska stödja och förbättra barns och ungdomars villkor på individuell och grupp nivå. Barn och föräldrar som behöver stöd ska få det utifrån sina unika behov och övriga personliga omständigheter som påverkar deras tillvaro. Det handlar om bland annat om krisstöd i olika svåra situationer, familjebehandling, psykosociala samtal och uppsökande insatser. Insatserna ska ges i ett så tidigt skede som möjligt och bestå av såväl ekonomiskt bistånd som olika former av boendesociala och sociala stöd och behandlingsinsatser.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,9 %	3,1 %	Tertial
 Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	tas fram av nämnden	År
 Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	41 %	41 %	Tertial
 Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik	1 %	Öka	År
 Andel nöjda föräldrar	87 %	87 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten	90 %	90 %	År
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,8	3,8	År
 Svarsfrekvens på förskoleundersökningen	80 %	80 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska utarbeta stadsövergripande riktlinjer för förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.	2017-01-01	2017-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska, i samarbete med utbildningsnämnden utveckla verksamhetsformer för att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan	2017-01-01	2017-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, samt de stadsdelsnämnder som lyfts fram i riktlinjerna för det lokala utvecklingsarbetet, utveckla samverkansformer med föräldrar och civilsamhälle runt grund- och gymnasieskolor med högt socioekonomiskt index	2017-01-01	2017-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet	2017-01-01	2017-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur konceptet med introduktionsförskolor kan utvecklas och spridas till fler områden.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Barn i Farsta har goda och jämlika uppväxtvillkor

Beskrivning

Förskolans och fritidens verksamheter ska hålla en hög kvalitet och bidra till att Farstas barn och ungdomar får goda och jämlika uppväxtvillkor oavsett bakgrund och förutsättningar. Barn ska ha likvärdig tillgång till en förskola där deras individuella inlärningsprocesser uppmärksammas och stöds i en stimulerande pedagogisk miljö. Läroplanens mål ska uppfyllas, med särskilt fokus på barns utveckling av sina språkliga förmågor. Barn och föräldrar som behöver stöd från socialtjänsten ska få tidig och adekvat hjälp.

Förväntat resultat

- Förskolornas resultat förbättras i kvalitetsindikatorns olika ämnesområden
- Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen på förskolan (Förbättrat resultat i förskolenkäten)
- Vårdnadshavarna upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande. (Förbättrat resultat i förskolenkäten)
- Antalet barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Förskolornas resultat på området Barns matematiska utveckling i kvalitetsindikatorn	3,4		År
Förskolornas resultat på området Barns språkliga och kommunikativa utveckling i kvalitetsindikatorn	3,7		År
Förskolornas resultat på området Naturvetenskap och teknik i kvalitetsindikatorn	3,5		År
Förskolornas resultat på området Pedagogisk miljö och material i kvalitetsindikatorn	3,7		År
Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen på förskolan	79 %		År
Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande.	76 %		År
Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk.	84 %		År
Vårdnadshavarna upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.	84 %		År
Vårdnadshavarna upplever att förskolan använder digitala verktyg för att utveckla barnens förmåga till skapande, kommunikation och lärande	75 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Farstas nya språkprogram implementeras på förskolorna.	2017-01-01	2017-12-31
Förskolenheterna säkrar att barnen ges förutsättningar att utveckla sin digitala kompetens	2017-01-01	2017-12-31
Förutsättningar för att ombilda språkverksamheten Nallen till en språkförskola utreds.	2017-01-01	2017-12-31
Pedagogisk dokumentationsutbildning, grund- och fortsättning genomförs för 80 förskolepedagoger.	2017-01-01	2017-06-30

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

För att förhindra sociala problem behöver nämnden fokusera på det förebyggande arbetet och tidiga insatser. Farstas invånare ska ha tillgång till en individ och familjeomsorg som präglas av helhetssyn och samarbete, en evidensbaserad och lokalt förankrad missbruksvård, socialpsykiatriska insatser, förebyggande och akut avhjälpande social barna- och ungdomsvård samt rådgivning, ekonomiskt bistånd och boendeinsatser.

Socialtjänstens barn- och ungdomsvård har under flera år haft ett ökat antal orosanmälningar och mycket tyder på att denna ökning kommer att fortsätta. Relativt många ungdomar måste även omhändertas och vårdas under tvång, en del vid så kallade SIS-institutioner med särskilda inläsningsmöjligheter. I de flesta av dessa fall är den gemensamma nämnaren en kombination av missbruk, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, våld och bristande socialt nätverk. För att möta dessa behov finns tillgång till en väl utvecklad lokal öppenvård med bland annat kristeam, behandlingsteam, nätverksarbete och kurativt stöd i form av psykosociala samtal.

Vuxenvården och försörjningsstöd möter allt fler personer med osäkra boendesituationer vilket försvårar kontinuitet i det sociala förändringsarbetet och ställer särskilda krav på stödet och de insatser som ges. Enheterna och medarbetarnas fokus är att stärka de vårdkedjor som byggts upp och gör att finns en stödstruktur kring den enskilde klienten inom öppenvården där flera insatser pågår parallellt som boende, behandling och stöd i fritiden vilket kombineras med insatser i form av tillsyn och kontroll.

Förvaltningen ska genom riktad budget- och skuldrådgivning i Hökarängen och Fagersjö få kontakt med fler människor i behov av budget och skuldrådgivning, och ge dessa stöd för att hitta lösningar på skuldsituationer.

En särskild utmaning i de myndighetsutövande verksamheterna handlar om att förbättra arbetsmiljön och samtidigt behålla och utveckla en hög effektivitet och produktivitet. Nämnden arbetar utifrån stadens handlingsplan för att förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndshandläggare. En viktig framgångsfaktor kommer att vara att minska personalomsättningen och därmed minska behovet av inhyrda socialsekreterarkonsulter vilket också har en positiv effekt på budgeten.

Arbetet med att utveckla en familjecentralliknande verksamhet ska fortsätta genom ökad samordning av förvaltningens och landstingets olika verksamheter för barn och föräldrar. I detta arbete ligger även att undersöka möjligheterna att genomföra hembesöksprogram där

barnmorska från mödravårdscentral och socialsekreterare gör hembesök hos nyblivna föräldrar.

I Hökarängen kommer två förskolor att samverka med Individ och familjeomsorgens verksamhet Famnen som ska erbjuda stöd till de föräldrar som så önskar.

Förvaltningen kommer att under året undersöka förutsättningarna för att starta upp verksamhet med Skarpnäckslyftet som förebild. Det handlar om att ta ett samlat grepp om trygghetsinsatserna lokalt och stödet till ungdomar där förvaltningen samverkar med ett stort antal lokala samarbetspartners som polis, hyresvärdar, organisationer.

Inom öppna förskolans verksamhet har förvaltningen en unik möjlighet att i ett mycket tidigt skede bidra med förebyggande och främjande insatser.

Två förskolenheter kommer att påbörja utbildning av pedagoger i ABC-metodik. ABC bygger på barnkonventionens värderingar och ger pedagogerna ytterligare verktyg att stötta barnen i deras utveckling och på samma tema kunna ge råd till vårdnadshavare. Alla vårdnadshavare som står i kö för ABC-cirkel ska erbjudas plats.

Fagersjö och Hökarängens förskoleområden kommer att vara först ut att pröva metoden Preventionsprofilen. De får en introduktion i preventionsvetenskap, hjälp att analysera sin förskolas styrkor och utvecklingsområden och ta fram en handlingsplan.

Det drogförebyggande arbetet prioriteras, ANDT (Alkohol, narkotika, doping och tobak). Förvaltningen samarbetar med skola, fritid, prevention, polis, socialtjänst och civilsamhälle kring barn och ungdomar och medverkar i folkhälsonätverk med Länsstyrelsen, Socialförvaltningen och Stockholms läns landsting.

Tillsyn av affärer som säljer folköl och tobaks genomförs kontinuerligt och regelbundet. Kontrollköp görs för att säkra att inte ungdomar under 18 år får köpa.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	84 %	84 %	Tertial
 Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	70 %	tas fram av nämnden	År
 Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	25 %	Fastställs av nämnden	År
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	35 %	35 %	Tertial
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	80 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	62 %	tas fram av nämnden	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	88 %	tas fram av nämnden	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	87 %	tas fram av nämnden	År
 Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till	25 %	25 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ totala antalet försökslägenheter i nämnden			
♂ Antal hemlösa	130 st	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds skolundervisning inom en vecka samt att yngre barn snarast erbjuds undervisning i förskoleklass, förskola eller annan pedagogisk verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med hembesöksprogram tillsammans med barn- och mödravården och förskolan.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Farstas invånare lever utifrån sina olika behov och förutsättningar ett självständigt liv

Beskrivning

Farstas invånare ska ha tillgång till en individ- och familjeomsorg som är evidensbaserad och lokalt förankrad, och som präglas av helhetssyn och samarbete. Det vräkningsförebyggande arbetet ska utvecklas. Hemlösa får stöd och hjälp för att hitta kortsiktiga och långsiktiga boendelösningar. Barn i familjehem ska kontinuerligt följas upp och ges individuellt stöd och får även stöd i gruppverksamhet. Personer boende i Hökarängen och Fagersjö prioriteras när det gäller budget och skuldrådgivning. I förskolor, parklekar, öppna förskolor och fritidsgårdar ska förebyggande insatser bedrivas som baseras på kända risk- och skyddsfaktorer.

Förväntat resultat

- Färre barn, ungdomar och familjer i behov av insatser behöver återkomma efter genomförd insats,
- Föräldrar i Hökarängen med barn i förskola och i behov av psykosociala stödsamtal får detta.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel som upplever att de blivit bra bemötta vid utredning och biståndsbedömning inom individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning.	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsatt utvecklingsarbete för att skapa en familjecentralliknande verksamhet ett ökat samarbete mellan sociala barna- och ungdomsvården. Öppna förskolan och landstingets verksamheter BMM, BVC, vårdcentral	2017-01-01	2017-12-31
I enlighet med den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen ska barn och ungdom/utredning och familjestödet utveckla samarbetsforumet SSPF.	2017-01-01	2017-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Riktad budget och skuldrådgivning ska ske för boende i Hökarängen och Fagersjö	2017-01-01	2017-12-31
Två förskolor i Hökarängen och Fagersjö arbetar med metoden preventionsprofil	2017-01-01	2017-12-31
Två förskolor i Hökarängen ska samarbeta nära med kuratorerna vid Famnen och erbjuda föräldrar i behov av psykosociala stödsamtal detta.	2017-01-01	2017-12-31
Två förskolor utbildar personal i ABC-metoden för pedagoger.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Andelen invånare som känner sig trygga ska öka. Ett välskött stadsdelsområde upplevs som ett tryggare område, även möjligheten att ha inflytande i sitt område ökar tryggheten och trivselen. Parklekar, fritidsgårdar och öppna förskolor är platser där många möts, och där besökarna kan lära av varandras erfarenheter och olikheter. Förvaltningen ska engagera sig i lokalsamhället genom samarbete med föreningar och övriga civilsamhället. Risk- och brottsförebyggande arbete utförs, liksom utveckling av park- och grönområden. Arbetet görs i samverkan med intresserade invånare, fastighetsägare och andra förvaltningar, och stadsdelens socialtjänst deltar som en viktig part i förebyggandet av social oro.

Slyröjningar utförs enligt plan och efter önskemål från invånare. Stadsdelsområdets badplatser är populära och välbesökta och extra städning kommer att utföras under helger med vackert väder. För att förebygga nedskräpning kommer badplatserna kompletteras med större, självkomprimerande sopkärl. I samarbete med trafikkontoret fortsätter förvaltningen dels arbetet med utveckling av Stieg Trenters torg och Sunneplan, och dels den pågående dialogen kring utveckling av parkområdet mellan Farsta centrum och träbron till Farstanäset, Majroskogen och Högdalstopparna .

Förvaltningen ska under året implementera och arbeta utifrån den samverkansöverenskommelse med lokalpolisen som undertecknas i december 2016. Överenskommelsen utgår från en gemensam lägesbild och avgränsade geografiska och tematiska områden. Utifrån samverkansöverenskommelse med polisen genomför förvaltningen aktiviteter för att motverka otrygga miljöer och insatser för ungdomar i riskzon för ett kriminellt beteende.

Att fler vuxna rör sig ute under kvällstid ser förvaltningen som en bidragande faktor till upplevd trygghet hos invånarna. Förvaltningen vill medverka i detta arbete genom att utifrån behov stötta de krafter som vill natt-/kvällsvandra i stadsdelsområdet. Förvaltningen kommer att anordna särskilda trygghetsmöten med olika aktörer om behov för detta uppstår.

Förvaltningen kommer att undersöka förutsättningarna för att starta en verksamhet med Skarpnäckslyftet som förebild.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %	100 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	75 %	75 %	År
 Stockholmarens nöjdhet med rent och städlat	78 %	69 %	År
 Stockholmarens nöjdhet med skötsel av park och grönområden	75 %	69 %	År

Nämndmål:

Farsta är ett tryggt stadsdelsområde

Beskrivning

I Farsta ska invånarna känna sig trygga. Trygghet och trivsel ökar när stadsdelsområdet är välskött och invånarna har inflytande i sitt område. Förvaltningen ska engagera sig lokalt genom samarbete med föreningar och civilsamhället, och genom det lokala utvecklingsprogrammet (LUP) i prioriterade områden.

Utveckling av park- och stadsmiljö samt risk- och brottsförebyggande arbete utförs i samverkan med intresserade invånare, fastighetsägare, polisen och andra förvaltningar. Nämndens verksamheter och mötesplatser ska upplevas som trygga.

Förväntat resultat

- Andelen invånare som känner sig trygga ska vara hög

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som känner sig trygga vid besök i parkleken.	80 %		År
 Andel ungdomar som känner sig trygga vid besök på fritidsgården.	80 %		År
 Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig tryggt på förskolan	90 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett arbete ska påbörjas för att utreda och skapa förutsättningarna för att genomföra ett förstärkt ungdoms och trygghetsskapande arbete kallat "Farstalyftet" i Farsta.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen ska i samarbete med trafikkontoret utreda möjligheterna att öka tryggheten vid Stieg Trenters torg.	2017-01-01	2017-12-31
Utplacering av självkomprimerande skräpkorgar på badplatserna, vissa parklekar samt Farstanäsets grillplats.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Det är viktigt att det finns tillgång till särskilda boenden och gruppboende för personer med funktionsnedsättningar och nämnden ska bidra till att fler boenden byggs i stadsdelen.

Nämnden ska i samarbete med funktionshinderrådet aktivt bevaka stadens boendeplanering och lämna in intresseanmälningar i de relevanta planprocesser som startar i stadsdelen. Under 2017 kommer sex nya lägenheter i gruppboestad enligt LSS att färdigställas och 2018 kommer ytterligare tio lägenheter att vara klara för inflyttning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	tas fram av nämnden	År
 Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	10	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Invånarna har tillgång till särskilda boendeformer efter behov

Beskrivning

Nämnden ska bidra till att fler boenden byggs i stadsdelen och att invånarna har tillgång till särskilda boendeformer. Rådet för funktionshinderfrågor är delaktiga i planeringen av nya bostäder för personer med funktionsnedsättning och får tidigt insyn i processen för möjligheterna att påverka. 2017 färdigställs en gruppboestad i Sköndal och 2018 planeras ännu en gruppboestad/ serviceboestad i Tallkrogen.

Förväntat resultat

- Förvaltningen lämnar in intresseanmälningar i de relevanta planprocesser som startar i stadsdelen.
- Antalet lägenheter för invånare med särskilda behov ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen bevakar planprocessen och intresseanmälningar om gruppboenden och särskilda boenden lämnas in tidigt.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Farsta är ett stadsdelsområde med särskilt fokus på idrott och hälsa. Arbetet med idrotts- och hälsoprofilen ska utvecklas ytterligare. Förvaltningen deltar i ett strategiskt samarbete med idrotts- och utbildningsförvaltningen inom ramen för Farsta idrottsprofil. Barn och ungdomar i Farsta ska kunna utveckla självkänsla och bli stärkta i sin identitet, bland annat genom att få möjlighet att påverka fritidsverksamhetens innehåll och sin egen utveckling. Fritidsgårdar och parklekar är öppna och tillgängliga för alla oavsett bakgrund och bedrivs på tider när målgruppen har som störst behov av verksamheten. Satsningen på HBTQ-certifiering inom fritiden ska hjälpa verksamheterna att få alla unga att känna sig välkomna och inkluderade. Särskilda insatser ska göras för att attrahera flickor till aktiviteter, och ungdomar med funktionsnedsättning ska ha tillgång till verksamhet där de kan delta på lika villkor. Ett idrottsevenemang för barn och unga med funktionsnedsättning ska genomföras under året.

Spontanidrott och drop in-aktiviteter är viktiga för att fler barn och ungdomar än de som är organiserade inom föreningslivet ska få möjlighet till idrott och motion.

Barn och ungdomar som är kvar i stadsdelsområdet under sommaren kan delta i ett rikt utbud av aktiviteter, som genomförs i samarbete med idrottsförvaltning och lokalt föreningsliv.

En satsning på sommarlovspeng för barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd ska genomföras. Det innebär att familjer efter särskild prövning kan erhålla sommarlovspeng och därmed bidra till att familjerna får möjlighet till en god och innehållsrik sommarledighet med chans till idrott och fritidsysselsättning.

Sportscamp ska utvecklas ytterligare för att i än högre utsträckning locka barn och ungdomar att prova på olika idrotter samt även öka möjligheterna för barn och unga med funktionsnedsättning att delta.

Förvaltningen tar inom ramen för Farsta idrottsprofil fram ett program för samverkan med lokala idrottsföreningar för genomförandet av olika motions- och idrottsaktiviteter för stadsdelsområdets flickor och pojkar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	80 %	78 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fördela demokratistöd till organisationer som arbetar med lokalt demokratiarbete (1.5)	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Farstas barn och unga har tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter som främjar god hälsa

Beskrivning

Farsta stadsdelsområde har en idrotts och hälsoprofil. Flickor och pojkar ska genom idrotts- och fritidsaktiviteter kunna utveckla självkänsla och bli stärkta i sin identitet. Aktiviteterna ska vara öppna och tillgängliga för alla oavsett bakgrund. Förvaltningen ska ha öppna mötesplatser för barn och ungdomar lokalt i stadsdelens olika delområden. En särskild satsning görs på att genomföra aktiviteter som attraherar flickor. Flickor och pojkar med någon funktionsnedsättning ska ha möjlighet att delta på samma villkor som alla.

Förväntat resultat

- Ett program för samverkan med lokala idrottsföreningar är upprättat och genomfört
- Antalet barn som deltar i Sportscamp ska öka
- Antalet aktiviteter riktade mot flickor och barn och unga med funktionsnedsättning ska öka
- Antalet flickor som besöker fritidsgårdar ska öka

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	90 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel besökare som är nöjda med parklekarnas verksamhet	85 %		År
♀ Andel deltagare som är nöjda med öppna förskolans verksamhet	90 %		År
♀ Andelen besökare på Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning som är nöjda med verksamheten.	90 %		År
♀ Antal barn som deltar i Sportscamp.	500		Tertial
Antal föreningar som samverkar med förvaltningen inom satsningen idrott och hälsa	8		År
Antal idrotts- och friluftaktiviteter som erbjuds inom förvaltningens verksamheter under året inom satsningen idrott och hälsa.	10		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Cykelkurser i Fagersjö	2017-01-01	2017-12-31
En inspirationsdag genomförs på Farsta simhall där skolor får prova på verksamhetens utbud	2017-01-01	2017-12-31
Fler aktiviteter som attraherar flickor och HBTQ-personer genomförs inom fritidsverksamheten.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen tar fram ett program för samverkan med lokala idrottsföreningar för genomförandet av olika motions-och idrottsaktiviteter för stadsdelsområdets barn och ungdomar	2017-01-01	2017-12-31
Genomförande av aktivitetsdag för funktionsnedsatta barn och ungdomar	2017-01-01	2017-12-31
Idrottsaktiviteter vid Sköndalsbadet under sommarlovet	2017-01-01	2017-12-31
Marknadsföring av idrottsprofilen och presentation av stadsdelens friluft- och idrottsutbud för barn och unga under en Hälsans dag.	2017-01-01	2017-12-31
Prova på idrott för flickor i Farsta sim-och idrottshall	2017-01-01	2017-12-31
Samverkan med externa parter för en förlängning av Hälsans stig från Hökarängen till Fagersjö	2017-01-01	2017-12-31
Sportcamp för barn 8-12 år under sommarlovet	2017-01-01	2017-12-31
Utbetalning av sommarlovspeng till barnfamiljer med ekonomiskt bistånd ska ge möjlighet till en god och innehållsrik sommarledighet med chans till idrott och fritidssysselsättning.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Föreningarnas kulturverksamhet är viktig för det lokala kulturlivet. För att stödja det kultur- och föreningsliv som finns i stadsdelsområdet avsätts 500 tkr till föreningsbidrag till föreningar vars aktiviteter kompletterar nämndens verksamheter.

Alla flickor och pojkar ska få uppleva och utöva olika former av kultur. Förskolor, parklekar och fritidsgårdar arbetar aktivt efter kulturförvaltningens program Kultur i ögonhöjd. I de stöd-, vård- och omsorgsverksamheter som nämnden bedriver i egen regi finns kulturombud utsedda. Kulturombudens uppgift är att i samarbete med den berörda målgruppen driva och samordna sin verksamhets kulturarbete.

Invånarna informeras om kommande kulturutbud genom bland annat kulturkalendariet ”Det händer i Farsta” som utkommer en gång i månaden.

Barn och unga i Farsta ska få ta del av professionella scenföreställningar, och också själva

utöva skapande i olika former och pröva olika kulturaktiviteter. För att alla förskolebarn i Farsta ska få ta del av och möta olika sorters kulturutbud med professionella kulturutövare bokas varje termin minst en professionell kulturupplevelse för varje barn. För de minsta barnen så förläggs föreställningar på eller så nära den egna förskolan som möjligt. Femåringar deltar i ett konstprojekt i samarbete med Konsthall C. Barnens fantasi, kreativitet och språk stimuleras när de får lära sig olika metoder för att måla och de får handgriplig kunskap om olika material att skapa med.

Förvaltningen påbörjar införandet av El Sistema för 5-åringar, en verksamhet som bedrivs av Kulturskolan i samarbete med förskola och skola. El Sistema är en musikverksamhet där barnen får musiklektioner, och sedan samlas barn, föräldrar och pedagoger för att spela, sjunga och dansa tillsammans. El Sistema bygger på visionen om musikens förmåga att få människor att växa i ett socialt sammanhang och visar på möjligheten och potentialen i att använda musik som verktyg för social, kulturell och mänsklig utveckling, stärka gemenskapen, barnens och ungdomarnas självkänsla och identitet.

Äldre på Edö vård- och omsorgsboende och dagverksamhet erbjuds professionella kulturaktiviteter minst en gång i månaden. Utbudet av kulturaktiviteter för personer med funktionsnedsättning ska utvecklas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	73 %	73 %	År

Nämndmål:

Farstas invånare har tillgång till kulturaktiviteter

Beskrivning

Alla ska ges möjlighet att uppleva och utöva olika former av kultur. Invånarna i Farsta stadsdelsområde ska ha god information om kulturmöjligheterna. Förskolor, parklekar och fritidsgårdar arbetar efter kulturförvaltningens program Kultur i ögonhöjd, och i de stöd-, vård- och omsorgsverksamheter som nämndens bedriver i egen regi finns kulturombud utsedda för att driva och samordna sin verksamhets kulturarbete. Barn och unga i Farsta ska få ta del av professionella scenföreställningar, och också själva utöva skapande i olika former och pröva olika kulturaktiviteter. El Sistema införs för förskolebarn i samverkan med kulturskolan.

Förväntat resultat

- Utbudet av kulturaktiviteter ökar.
- Förskolornas resultat för kvalitetsindikatorn "Skapande verksamhet och olika uttrycksformer" förbättras.
- Förskolebarn i Farsta ska få ta del av minst två professionella kulturupplevelser per år.
- I Edö vård och omsorgsboende arrangeras professionella kulturaktiviteter minst en gång i månaden.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel förskolebarn som är nöjda med besökta scenföreläsningar	90 %		År
Förskolornas resultat på området Skapande verksamhet och olika uttrycksformer i kvalitetsindikatorn	3,7		År
Vårdnadshavarna upplever att förskolan uppmuntrar barnen att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former	86 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolepersonal som arbetar med de yngre barnen får kompetensutveckling på temat scenkonst och pedagogiska metoder.	2017-01-01	2017-12-31
Musikaktiviteten El Sistema introduceras i förskoleverksamheten	2017-01-01	2017-12-31
Utbudet av kulturaktiviteter för personer med funktionsnedsättning i nämndens verksamheter utvecklas i samarbete med nämndens kultursekreterare	2017-01-01	2017-12-31
Äldre på Edö vård- och omsorgsboende och biståndsbedömda dagverksamhet erbjuds professionella kulturaktiviteter minst en gång i månaden	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

De personer som ansöker om äldreomsorg ska ha inflytande över och vara delaktiga i den utredning som görs. De ska även vara delaktiga vid val av insats samt vid insatsens genomförande. De äldre som tillhör målgrupperna hemlösa, har en funktionsnedsättning, är sjuka, missbrukar eller har andra sociala problem ska särskilt uppmärksammas och få stöd och hjälp utifrån en helhetssyn. Bistånds- och social utredning görs i nära samarbete mellan berörda enheter inom förvaltningen och med externa enheter som sjukvård och omsorgsverksamheter.

Verksamheterna kvalitets säkras genom nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Den kommunala hemtjänstens processer förbättras för att bättre tillgodose hemtjänstkundernas behov och minska risken för avvikelser. En kontinuerlig kompetensutveckling erbjuds medarbetarna. För att erbjuda rätt insatser för äldre med psykiatriska problem och/eller missbruksproblem ska samarbetet utvecklas mellan nämndens olika verksamhetsområden. Berörda verksamheter har en organisation med omvårdnadsansvariga sjuksköterskor som utför hälso- och sjukvårdsinsatser. Vid behov finns också fast anställda sjukgymnaster och arbetsterapeuter på berörda enheter.

På Edö vård- och omsorgsboende ska kvaliteten förbättras genom att olika professioner samarbetar i team. Alla medarbetare i nämndens utförarverksamheter för äldreomsorg ska också få särskild information om nämndens system för hantering av synpunkter, klagomål och lex Sarah.

För att förbättra maten och måltidssituationen på Edö vård- och omsorgsboende, servicehus och dagverksamhet för personer med demenssjukdom, ska medarbetarna få dietistled utbildning om kost och nutrition för äldre.

Alla äldre på Edö vård- och omsorgsboende erbjuds och motiveras till dagliga promenader utomhus. Den äldre kan välja mellan gemensamma promenader varje vardag eller individuella promenader eller annan utevistelse med kontaktpersonen.

Ett utvecklingsarbete pågår i staden kring så kallade aktivitetscentra som övervägs i den nya mellanboendeform som bland annat planeras på Edö äldreboende. Förvaltningen följer arbetet för att ha en god beredskap inför det nya uppdrag som väntas komma.

Farsta stadsdelsnämnd satsar också på förebyggande sociala och kulturella aktiviteter öppna för alla äldre. Genom utvecklade sociala aktiviteter för äldre ökar möjligheterna att bryta isolering och förebygga behov av biståndsbedömda insatser. Förvaltningen ska kartlägga behovet av förebyggande aktiviteter för äldre på Tuben genom frågeställningar till det kommunala pensionärsrådet. Särskilt fokus ska ligga på att hitta aktiviteter som attraherar män. Förvaltningen ska utveckla en social mötesplats för äldre i Fagersjö genom verksamhet på "Mötesplats Fagersjö". Samordning med verksamheten på 49:ans träfflokal ska undersökas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	72 %	71 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen	81 %	84 %	År
 Andel personer som får en daglig utevistelse - vård- och omsorgsboende	55 %	55 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen	84 %	83 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen	83 %	84 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Nämndmål:

Äldre i Farsta har omsorg av god kvalitet

Beskrivning

Äldre som ansöker om bistånd ska vara delaktiga i utredningen av sina behov. Genom utvecklade sociala aktiviteter för äldre ska nämnden medverka till att bryta isolering och förebygga behov av biståndsbedömda insatser. Äldre i Farstas boende ska ha en säker hälso- och sjukvård och en vård- och omsorg som utgår från ett personcentrerat perspektiv, där den enskilda äldre står i centrum. Det ska finnas tydliga rutiner för att erbjuda äldre daglig promenader eller annan utevistelse. För att erbjuda rätt insatser för äldre med psykiatriska problem och/eller missbruksproblem ska samarbetet utvecklas mellan nämndens olika verksamhetsområden. Vård- och omsorg utförs av medarbetare med rätt kompetens och god kunskap om verksamheternas mål och förutsättningar.

Förväntat resultat

- De som ansökt om en äldreomsorgsinsats upplever att de fått vara delaktiga i utredningen och haft inflytande över val av insats och vid genomförandet av insatsen.
- Brukare i nämndens verksamheter har en aktuell och godkänd genomförandeplan två veckor efter påbörjad insats.
- Medarbetare i nämndens verksamheter har fått en särskild information om nämndens avvikelshantering
- Medarbetare har fått utbildning i kost och nutrition av dietist
- Äldre i vård- och omsorgsboende har riskbedömningar för fall, trycksår och undernäring

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för trycksår enligt gällande rutin	90 %		År
♀ Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin	90 %		År
♀ Andel brukare i äldreomsorg, egen regi, som har godkända och aktuella genomförandeplaner två veckor efter påbörjad insats.	90 %		År
♀ Andel äldre på Edö vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för fall enligt gällande rutin	90 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla medarbetare på nämndens vård- och omsorgsboenden, servicehuset och dagverksamheten för personer med demenssjukdom får dietistled utbildning för att öka kunskapen om kost och nutrition för äldre.	2017-01-01	2017-12-31
Alla äldre i nämndens vård- och omsorgsboenden erbjuds dagliga promenader utomhus. Den äldre kan välja mellan gemensamma promenader varje vardag eller individuella promenader med kontaktpersonen.	2017-01-01	2017-12-31
Biståndsenheten för äldre ska etablera ett närmare samarbete med Hökarängens vårdcentral	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen ska kartlägga behovet av förebyggande aktiviteter för äldre på Tuben genom frågeställningar till det kommunala pensionärsrådet. Särskilt fokus ska ligga på att hitta aktiviteter som attraherar män.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen ska utveckla en social mötesplats för äldre i Fagersjö genom verksamhet på "Mötesplats Fagersjö". Samordning med verksamheten på 49:ans träfflokal ska undersökas.	2017-01-01	2017-12-31
Minst en helt ny regelbunden aktivitet ska erbjudas i aktivitetshuset Tuben för grupper av äldre som idag inte söker sig dit.	2017-01-01	2017-12-31
När det gäller personer över 65 med missbruksproblematik, ska samarbete effektiviseras med andra enheter inom förvaltningen med tydliga rutiner och interna forum för gemensamma tjänstemannamöten.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Nämnden bidrar till ett klimatsmart Stockholm genom att minska sin energianvändning och den klimatpåverkan som transporter och resor har. Vid tjänsteresor inom stadsdelsområdet finns flera alternativa färdssätt förutom gång, till exempel cykel, elcykel, kollektiva färdmedel samt elbil. Avfall ska återvinnas och återbrukas. Förskolan ska vara kemikaliesmart och

arbetet med att inventera och byta ut material fortsätter. Ekologiska livsmedel prioriteras vid inköp när så är möjligt. Etablering av nya stadsodlingar uppmuntras genom information och spridning av goda exempel

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Förvaltningen samarbetar med fastighetsägaren Atrium Ljungberg AB om ”gröna avtal” för att få ner energiförbrukningen i kontorslokalerna i Farsta centrum. För att ytterligare minska utsläppen av CO2 ska förvaltningen byta ut en biogasbil mot en elbil. Energiindikatorer till förskolorna ska utredas.

Medarbetare inom administration- och utredningsverksamhet uppmuntras att stänga av datorer och släcka lampor, både i egna och allmänna utrymmen, när arbetsdagen är över.

Utförarenheterna ska se över sin energianvändning och föreslå åtgärder som följs upp i avdelningens ledningsgrupp och i verksamhetsberättelsen, där goda exempel redovisas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	90 %	fastställs 2015	År
 Köpt energi (GWh)	2,8 GWh	1835 GWh	År

Nämndmål:

Nämndens energianvändning är hållbar

Beskrivning

Energiförbrukningen i kontorslokalerna i Farsta centrum ska minska, och även de koldioxidutsläpp som nämndens verksamheter orsakar genom användning och val av transportmedel och andra arbetsverktyg. Energiindikatorer till förskolorna ska utredas.

Förväntat resultat

- Energiförbrukningen går ner.
- Minskad energiförbrukning på förskolor, parklekar och fritidsgårdar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Teckna gröna avtal med fastighetsägaren till de administrativa lokalerna	2017-01-01	2017-12-31
Utreda energiindikatorer till förskolorna	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Vid resor i tjänsten tas hänsyn till bland annat miljö och klimatpåverkan när val av färdmedel görs. Oftast sker tjänsteresor inom stadsdelsområdet och då finns alternativen gång, cykel, elcykel, kollektiva färdmedel samt vid behov en elbil. Elbilen, och övriga tjänstebilar i förvaltningen, är utrustade med elektroniska körjournaler för ett ekonomiskt och miljöanpassat körsätt. Farstas resepolicy ska revideras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel miljöbilar i stadens bilflotta	94 %	100 %	Tertial

Nämndmål:

Nämndens transporter och resor är miljömässigt neutrala

Beskrivning

Nämndens verksamheter ska ha ett fullgott utbud av miljövänliga alternativ för anställdas val av färdmedel.

Förväntat resultat

- Användandet av tjänstebilar minskar till förmån för andra transportsätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Användandet av elcyklar utökas i nämndens utförarenheter inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri	2017-01-01	2017-12-31
En bil byts ut mot en elbil.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Förvaltningen kommer att utveckla det påbörjade samarbetet med externa organisationer i syfte att förbättra mark- och vattenanvändningen i stadsdelsområdet. Ett lokalt åtgärdsprogram för att nå god vattenstatus i Magelungen, Forsån och Drevviken kommer att tas fram under året och nämnden medverkar i arbetet och deltar i en referensgrupp.

Skötseln av parker och grönområden syftar till att åstadkomma höga rekreations- och naturvärden. Vid planering av ny byggnation i stadsdelsområdet medverkar nämnden och bevakar att hänsyn tas till naturvärden och att kompensation ges för i anspråkstagna grönytor. Utifrån parkplanen bevakar nämnden att grönytor möjliga för parkutveckling inte tas i anspråk för bebyggelse.

Nämndmål:

Farsta har en hållbar mark- och vattenanvändning

Beskrivning

Genom samarbete med ansvariga centrala nämnder, samt vissa åtgärdande eller uppföljande aktiviteter bidrar nämnden till att stadens mark och vatten används på ett hållbart sätt.

Förväntat resultat

- Förvaltningen är delaktig i genomförandet av åtgärdsplaner för stadsdelsområdets vattendrag avseende bland annat rensning av skräp.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Avfall ska återbrukas eller återvinnas så långt det är möjligt. Flertalet förskolor sorterar ut sitt matavfall för biologisk hantering. Inom verksamheterna ska engångsmaterial undvikas. Genom information och spridning av goda exempel uppmuntras etablering av stadsodlingar i stadsdelsområdet.

Nämndmål:

Farstas kretslopp är resurseffektiva

Beskrivning

Avfall ska återbrukas eller återvinnas och stadsodlingar ska uppmuntras.

Förväntat resultat

- Antalet stadsodlingar ökar.
- Andelen verksamheter som sorterar sitt avfall ska öka.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

Förskolan ska bli kemikaliesmart. "Kemikaliecentrums vägledning för förskolan" används för att få kunskap om kemiska risker som kan finnas i förskolemiljön och hur de kan minimeras. En övergripande inventering görs för att ta reda på vilka material och utrustning som måste bytas ut och en plan tas fram för vad det kommer att kosta, vem som gör vad och när det ska vara klart. Förvaltningen följer hur långt arbetet har kommit och om det krävs extrainsatser för måloppfyllelse. Inom fritidsverksamheterna väljs de mest kemikaliesmarta alternativen vid nyinköp och vid byte av material.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %	95%	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	75%	År
 Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	42 %	40%	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är kemikaliesmarta

Beskrivning

Kemiska risker i förskolemiljön ska minimeras. Detta görs genom inventering av material och utrustning och planering för åtgärder. Ekologiska livsmedel ska prioriteras vid inköp.

Förväntat resultat

Farstas förskolor har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola

Andelen ekologiska livsmedel ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel förskolor som har webbutbildat personal i att nå målet kemikaliesmart förskola.	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna gör en handlingsplan för hur nivå 2 i Kemikaliecentrums vägledning ska vara uppfylld om två år.	2017-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Lokaler som inte uppfyller myndighetskraven ska åtgärdas inom föreskriven tid. Kraven gäller främst buller men även temperatur och luftkvalitet. Verksamheterna påtalar brister i inomhusmiljön för fastighetsägaren och följer upp vidtagna åtgärder. Vid behov anpassas verksamheten.

Nämndmål:

Nämndens verksamheter har sund inomhusmiljö**Beskrivning**

Nämndens verksamheter ska bedrivas i lokaler som uppfyller krav på en sund miljö för anställda, brukare och besökare.

Förväntat resultat

- Nämndens lokaler ska uppnå miljöförvaltningens krav.
- Brister i inomhusmiljön åtgärdas.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheterna. Under 2017 kommer insatser att krävas inom samtliga verksamheter för att nå en budget i balans. Främst äldreomsorgen och individ- och familjeomsorg för barn och unga redovisar underskott för 2016 och detta innebär att kostnaderna överstiger nämndens budgettilldelning för 2017 redan vid ingången av året. Särskilt fokus kommer att riktas mot äldrebeställarens köp av hemtjänstinsatser i ordinärt boende samt externa placeringar av barn och unga, och arbetet med att åtgärda prognosticerade budgetavvikelser inom ramen för verksamheternas uppdrag kommer att utvecklas.

Farsta ska vara ett attraktivt stadsdelsområde för företagare och det lokala näringslivet ska få stöd genom samhällsinformation och hjälp med kontakter och nätverk. Arbetet med att ge stöd till självförsörjning ska utvecklas genom att särskild uppmärksamhet ges till unga arbetslösa och personer med långvarigt beroende av försörjningsstöd. Riktade insatser görs för att stödja invånare till rätt försörjning och anställningsform och för att kunna erbjuda budget och skuldrådgivning till invånare med behov av detta

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

Förvaltningen ingår i Stockholm Invests (tidigare SBR) utvecklingsarbete av stadens företagslotsverksamhet. I det arbetet ingår att ge service till lokala företagare som söker information och vill ha hjälp med att komma i kontakt med relevanta fackförvaltningar och myndigheter. Att få fler arbetsplatser till stadsdelsområdet innebär många positiva effekter för området. Företagare som vill starta företagarföreningar får stöd med att göra detta. Företagslotsen genomför ett arbete i stadsdelarna Fagersjö och Hökarängen med syfte att inspirera och vägleda invånare som är intresserade av att starta företag och bedriva näringsverksamhet. Nya företagare erbjuds ingå i företagsnätverk och företagarföreningar. Särskilda målgrupper är kvinnor och utrikes födda. Förvaltningen tar fram en utvecklingsplan för att öka trivsel och trygghet i Farsta strands centrum. Förvaltningen samverkar med fackförvaltningar och bolag i stadens arbete med att erbjuda livsmedelsnäringen i Slakthusområdet att lokalisera sig till Larsboda företagsområde. Förvaltningen administrerar Farsta stadsdelsnämnds Utvecklings- och Näringslivsråds sammanträden och aktiviteter. Det kan röra sig om rådets omvärldsbevakning, studiebesök, kontakter med stadens fackförvaltningar och bolag, företagare och företagargorganisationer samt utredningsarbete.

Nämndmål:

Nämnden har en god samverkan med företagen

Beskrivning

Förvaltningen ska stödja lokala företagare med den samhälls- och serviceinformation de behöver, samt hjälp med att komma i kontakt med relevanta fackförvaltningar och

myndigheter.

Förväntat resultat

Företagen upplever förvaltningens service som god.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Farsta utvecklings-och näringslivsråd har minst tre sammanträden.	2017-01-01	2017-12-31
Företagslotsen bjuder in till information om att starta och driva företag.	2017-01-01	2017-12-31
Utforma utvecklingsplan för Farsta strands centrum i samarbete med andra aktörer.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Nämnden stöder och förbättrar förutsättningarna för invånarna att försörja sig själva. Personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har varit en relativt konstant grupp under flera år. Särskilda insatser behövs för att ge denna grupp möjlighet att komma till rätt försörjning, men insatser behövs även för att motverka att tidigare okända personer som söker försörjningsstöd fastnar i ett långvarigt bidragsberoende. De personer som varit utan arbete och egen försörjning under lång tid ska prioriteras och erbjudas arbetsrehabilitering vid arbetscenter. Samarbetet med jobbtorget är mycket viktigt och särskilt gruppen unga vuxna med försörjningsstöd behöver uppmärksammas. Unga långtidsarbetslösa med försörjningsstöd ska i samarbete med jobbtorget få särskild uppmärksamhet och erbjudas insatser som leder till självförsörjning. Uppsökande arbete ska genomföras i Hökarängen och Fagersjö, för att erbjuda stöd och insatser till personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.

Feriejobb är en viktig introduktion till arbetslivet för stadsdelens ungdomar. Att verksamheterna visar upp en positiv bild av ett arbete inom stadsdelen har betydelse för ungdomars framtida yrkesval och kan underlätta framtida rekryteringar. Möjligheten att feriearbeta i nämndens verksamheter ska vara tillgänglig för alla och förvaltningen erbjuder feriearbeten för ungdomar med funktionsnedsättning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2 %	1,7 %	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,4 %	1,1 %	Tertial
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	25 st	850 st	Tertial
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	4 st	500 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	500 st	8 500 st	År
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	10 st	900 st	Tertial
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	500 st	8 500 st	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Farstas invånare är självförsörjande

Beskrivning

Nämnden ska stödja och förbättra invånarnas förutsättningar att försörja sig själva. Det görs genom det sociala arbetet med de invånare som är i behov av försörjningsstöd, och de insatser som görs för att stödja dem till rätt försörjning och anställningform, men också att genom feriearbeten introducera ungdomar till arbetslivet.

Förväntat resultat

- Nämnden uppfyller den kvot av arbetsplatser som tilldelas stadsdelen.
- Antalet personer i behov av försörjningsstöd minskar.
- Antal personer som varit utan arbete och haft ekonomiskt bistånd senaste tre åren minskar.
- Antalet ungdomar som erbjuds ferie-/praktikarbete ökar.
- Antalet ungdomar som studerar eller arbetar ökar.
- Behovet av försörjningsstöd bland unga minskar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Personer boende i Hökarängen och Fagersjö med lång tid av arbetslöshet ska sökas upp och erbjudas insatser.	2017-01-01	2017-12-31
Unga vuxna under 30 år med försörjningsstöd ska tillsammans med Jobbtorg särskilt uppmärksammas och erbjudas insatser som leder till självförsörjning	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheterna och ekonomiska prognoser och analyser ingår i berörda chefers ansvar och uppdrag. Under året arbetar samtliga enheter med sina ekonomiska månadsrapporter och analyserar då kostnader och intäkter som underlag för prognos på årsutfallet. Vid befarade underskott vidtas åtgärder och verksamheten anpassas utifrån de nya villkoren. En förutsättning för detta är att prognoserna görs så säkra som möjligt. Åtgärder för att öka prognossäkerheten pågår kontinuerligt i form av utbildningsinsatser och dialog kring prognosvariationer med enheterna i verksamheten. Förvaltningen prognosticerar månatligen årsutfall på enhetsnivå för att tidigt upptäcka eventuella budgetavvikelser och upprättar åtgärdsplaner i syfte att uppnå en budget i balans.

Under 2017 kommer insatser att krävas inom ett flertal verksamheter för att nå en budget i

balans. Främst äldreomsorgen och individ- och familjeomsorg redovisar stora underskott för 2016 och detta innebär att kostnaderna överstiger nämndens budgettilldelning för 2017 redan vid ingången av året. Särskilt fokus kommer att riktas mot äldrebeställarens köp av platser i heldygnsoomsorg samt externa placeringar av barn och unga. Även den kommunala utföraren av hemtjänst har underskott inför 2017 och måste vidta åtgärder för att uppnå en budget i balans. Förvaltningen kommer under året att kontinuerligt följa upp relevanta nyckeltal som till exempel antalet externa placeringar av barn och unga, antal dygn i vård- och omsorgsboende och antalet beviljade hemtjänsttimmar. För att säkra kvalitet och effektivitet i åtgärder vid befarade budgetunderskott kommer en fördjupad processanalys att genomföras i syfte att utveckla rutinen för upprättande och uppföljning av åtgärdsplaner.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 0 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter drivs inom givna ekonomiska ramar.

Beskrivning

En förutsättning för budgethållning och en verksamhet anpassad efter villkoren är att prognoserna görs så säkra som möjligt, och att verksamheter bedrivs effektivt. Åtgärder för att öka prognossäkerheten pågår kontinuerligt i form av utbildningsinsatser och dialog kring prognosvariationer med enheterna i verksamheten. Under 2017 kommer insatser att krävas inom ett flertal verksamheter för att nå en budget i balans. Åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott ska kvalitetssäkras.

Förväntat resultat

- Prognossäkerheten är hög och förvaltningen uppvisar en budget i balans.
- Den kommunala hemtjänsten är omorganiserad för att minska budgetunderskottet.
- Åtgärder har vidtagits för att minska kostnaderna för tomma lokaler under omstruktureringsperioden på Edö.
- Samordningsvinster har gjorts genom samarbete mellan den kommunala hemtjänsten och verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
- Enheter som redovisar underskott 2016 förbättrar sitt resultat under 2017.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andelen barn inskrivna i kommunal förskoleverksamhet i Farsta.	71 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En omorganisation av den kommunala hemtjänsten genomförs. Enheten delas och två nya hemtjänstenheter bildas. Syftet är att skapa ett tydligare och mer nära ledarskap och bättre förutsättningar att nå budget i balans.	2017-01-01	2017-12-31
Marknadsföring av förskolornas verksamhet för att öka antalet inskrivna barn.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar till ett demokratiskt hållbart Stockholm genom jämställdhetsanalyser av verksamheterna. En utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet görs i form av verksamhetsspecifika planer med mål för varje enhet. Barns rättigheter ska säkras genom att systematiskt ta tillvara barnperspektivet i alla områden där beslut fattas som rör barn och deras familjer. Nämndens verksamheter ska vara tillgängliga och inkludera alla invånare oavsett bakgrund eller funktionsvariation. Verksamheterna i Farsta ska präglas av delaktighet, mångfald och likabehandling. För att attrahera och behålla medarbetare görs satsningar på nyrekrytering, introduktion och kompetensutveckling av personal inom förskola och socialtjänst. Mötesplats Fagersjö ska fortsätta att utvecklas i samarbete med invånarna och ytterligare en medborgarbudget ska genomföras

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Nämndens verksamheter ska uppfylla sina mål på ett likvärdigt sätt för kvinnor och män, flickor och pojkar, och resurser ska fördelas jämställt. Förvaltningen kommer att fortsätta utveckla tillgången till könsuppdelad statistik och annat underlag på enhetsnivå, och planera organisation och metodstöd för jämställdhetsarbetet. Befintlig statistik och resultat från verksamhetsberättelsen ska användas för att planera och genomföra jämställdhetsanalys i utvalda processer. Jämställdhetsarbetet ska integreras i det ordinarie målstyrnings- och kvalitetsarbetet, bland annat genom att anlägga jämställdhetsperspektiv på verksamhetsmål och prioriteringar i kärnverksamheten. En lönekartläggning genomförs för förvaltningens yrkesområden och osakliga löneskillnader rättas till.

I planering av stadsmiljöinvesteringar samt trygghetsskapande åtgärder utgår förvaltningen från ett jämställdhetsperspektiv. En satsning på att informera kvinnor i Fagersjö hur man kan bli egen företagare genomförs.

Individ- och familjeomsorgens enheter har återkommande kollegiala handledningstillfällen där enskilda ärenden behandlas för att få till rättssäkra beslut och ett effektivt förändringsarbete. Ärenden som tas upp vid handledningen ska avpersonifieras för att motverka att bedömningar görs olika på grund av kön.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställda och makt och resurser fördelas lika mellan könen

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter ska vara jämställda och uppfylla sina mål lika väl för kvinnor och män, flickor och pojkar. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ges samma möjligheter och inflytande. Alla enheter ska påbörja jämställdhetsanalyser och utifrån dessa genomföra

åtgärder. Jämställdhetsarbetet ska integreras i det ordinarie målstyrnings- och kvalitetsarbetet, bland annat genom att anlägga jämställdhetsperspektiv på verksamhetsmål och prioriteringar i kärnverksamheten.

Förväntat resultat

- Farsta har inga osakliga löneskillnader.
- Rutin för jämställdhetsanalys upprättas.
- Alla enheter har påbörjat arbete med jämställdhetsanalys

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett informationsmöte om eget företagande för kvinnor från Fagersjö och Hökarängen genomförs på Mötesplats Fagersjö	2017-01-01	2017-12-31
I samarbete med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör genomförs en spridningskonferens med syfte att dela goda exempel av jämställdhetsarbete.	2017-01-01	2017-12-31
Individ- och familjeomsorgen ska påbörja införande av avpersonifierade ärendedragningar	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

I Farsta ska medarbetare ha ett långt och hållbart arbetsliv med trygga anställningar. Förvaltningen kartlägger och följer upp anställningsvillkoren inom förvaltningen och chefer ska arbeta aktivt för att minska antalet visstidsanställningar. Ett gott ledarskap har en mycket stor betydelse för en god arbetsmiljö där medarbetarna ges förutsättningar för att fullgöra sitt uppdrag. Förvaltningen startar ett ledarskapsprogram med målsättningen att utveckla det personliga ledarskapet i syfte att skapa bra arbetsplatser och minska ohälsan. Chefen har ett ansvar att möjliggöra att medarbetarna har inflytande över arbetet, arbetsmiljön och verksamhetens utveckling. För att möjliggöra ett sådant ledarskap bör antalet medarbetare inte vara för stort. Närhet till medarbetarna och tillgänglighet för medarbetarna är ytterligare faktorer som har betydelse för ledarskapet.

Cheferna ska ges stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet och ska i enheternas verksamhetsplaner utarbeta egna mål enligt arbetsmiljöföreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö. Utbildning i organisatorisk och social arbetsmiljö sker dels i ledningsgrupper och dels på arbetsplatsträffar (APT) och i samverkan med de fackliga organisationerna. Enheternas arbetsmiljöarbete följs upp i slutet av året genom fokusgrupper. Ett nyhetsbrev med de senaste nyheterna inom arbetsmiljöområdet kommer att skickas ut till cheferna.

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron genomförs både på organisatorisk som individuell nivå och på lång och kort sikt. Hälsoplaner genomförs på grupp- och individnivå. Det hälsofrämjande arbetet intensifieras hos grupper med hög sjukfrånvaro och låg pensionsålder. En hälsosatsning kommer att genomföras i syfte att ge medarbetare förutsättningar för att aktivt förändra sin livsstil för att få ett friskare arbetsliv, och en utbildning i rehabiliteringsprocessen genomförs.

En handlingsplan finns framtagen för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetsmiljö. Arbetet med att implementera åtgärderna i

handlingsplanen kommer att fortsätta där introduktion, rekrytering, arbetsbelastning, inflytande över sitt arbete, lednings och administrativt stöd är exempel på områden som det kommer att vara fortsatt fokus på för att få till en förbättring.

Metoden kompetensbaserad rekrytering används vid skapande av kravprofiler, annonsering, intervjuer och referenstagning. Förvaltningen kommer att ta fram kravprofil/annonsmallar för tjänsterna socialsekreterare, förskollärare, biståndsbedömare och vårdare. Förvaltningen tar fram metoder och verktyg för att utveckla arbetsplatsträffen till ett forum som möjliggör och stimulerar delaktighet och inflytande över arbetet, arbetsmiljön och verksamhetens utveckling. Resultatet av insatsen följs upp med hjälp av medarbetarundersökningen.

Den nya personalpolicyn ska implementeras och förvaltningens chefer kommer att få verktyg för att kunna föra vidare personalpolicyn till medarbetarna.

Förvaltningen beräknar en överkapacitet på 6-8 undersköterskor och vårdbiträden på grund av omstruktureringen av Edö servicehus och Edö gruppbostad.

Under våren återtas en daglig verksamhet och fyra gruppbostäder i kommunal regi, samt under hösten även ett vård- och omsorgsboende, vilket bland annat innebär personalövergångar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	83	83	År
 Index Bra arbetsgivare	80	fastställs 2017	År
 Index Psykosocial arbetsmiljö	79	fastställs 2017	År
 Sjukfrånvaro	7,8 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,5 %	tas fram av nämnden	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31
 Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna kartlägga aktuella utbildningsnivåer bland anställda inom LSS-verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31
 Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att skapa trygga anställningar och goda arbetsvillkor genom att minimera användningen av allmänna visstidsanställningar i yrkeskategorier där denna anställningsform är frekvent.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Beskrivning

Ett ledarskap som är nära och tillgängligt är av betydelse för såväl en god arbetsmiljö som för medarbetarnas förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag. Förvaltningens chefer ska få stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet och ska skapa egna mål enligt arbetsmiljöföreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö. Alla chefer ska gå en arbetsmiljöutbildning som ger en diplomering. Arbetsplatsträffen ska stimulera och möjliggöra delaktighet och inflytande över arbetet, arbetsmiljön och verksamhetens utveckling. Sjukfrånvaron ska sänkas genom åtgärder på såväl organisatorisk som individuell nivå och både på lång och kort sikt. Förvaltningen ska arbeta aktivt för att minska antalet visstidsanställningar. För att säkra likabehandling och hög kvalitet i rekryteringsprocessen används metoden kompetensbaserad rekrytering vid skapande av kravprofiler, annonsering, intervjuer och referenstagning.

Förväntat resultat

- Farstas medarbetare är delaktiga och har inflytande.
- Allmänna visstidsanställningar minskar och tillsvidareanställningar är en norm.
- Andelen heltidsanställningar ökar.
- Sjukfrånvaron minskar.
- 75% av alla rekryteringsärenden har en kravprofil enligt kompetensbaserad rekrytering
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete och skapar egna mål enligt arbetsmiljöföreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
30 pedagoger utbildas till handledare till VFU-studenter.	2017-01-01	2017-06-30
Handlingsplanen för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetsmiljö ska fortsätta att implementeras	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Arbetet för mänskliga rättigheter och frihet från diskriminering är inte avgränsat till specifika verksamhetsområden utan är ett perspektiv som genomsyrar i allt arbete gentemot kommunfullmäktiges mål. Jämställdhetsintegreringen, arbetet med barns rättigheter och aktiviteter för ökad tillgänglighet stöder också säkerställandet av mänskliga rättigheter.

Förskolans likabehandlingsplan är ett aktivt styrdokument som följs upp regelbundet. All nyanställd personal får ett eget exemplar. Alla barn, ungdomar och vårdnadshavare blir bemötta likvärdigt och med full respekt för individens särart. Särskild hänsyn tas till svaga grupper. Verksamheterna lever upp till de mänskliga rättigheterna och arbetar efter FNs barnkonvention. Barn, ungdomar och vårdnadshavare upplever avdelningens verksamheter som jämställda, antirastiska och fria från diskriminering. Förskolan rapporterar omedelbart kränkande behandling, barn som kränker barn eller personal som kränker barn, så att en

utredning kan göras, en handlingsplan tas fram och huvudman får kännedom.

För att stödja ungas organisering arbetar förvaltningen med att skapa mötesplatser för tjejer och HBTQ-personer, samt att öka kunskap kring antirasism, feminism och mänskliga rättigheter. Under 2017 kommer förvaltningen att satsa på HBTQ-certifiering av fritidsledare samt utveckla tjejkvällar på aktivitetshuset Tuben. Fältassistenterna kommer även att starta kvällar riktade mot HBTQ-personer. Att stärka ungas inflytande och delaktighet i beslutsprocesser är en viktig del av demokratiarbetet och förvaltningen ska arbeta för att ungas röster kommer till tals. Farsta har ett ungdomsråd (FUNG), som prövar olika sätt att ha dialog med Farstaungdomar vilka frågor de ska driva.

Kompetensutveckling på temat HBTQ ska arrangeras för chefer och medarbetare inom nämndens egen regi-verksamheter. Kansliet för mänskliga rättigheter inbjuds för en föreläsning/information om mänskliga rättigheter och hur förvaltningen kan jobba med dessa.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	93 %	Öka	År
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	87 %	Öka	År
 Andel brukare inom social-psykiatri som inte upplever diskriminering	90 %	Öka	År
 Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	96 %	Öka	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utbilda och säkerställa kompetens om rasism och diskriminering hos chefer och personal som möter invånare. Kommunstyrelsen ska bistå i detta arbete med utgångspunkt i ECCARS tiopunktsprogram	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter bemöter invånarna med respekt och ingen blir diskriminerad

Beskrivning

Verksamheterna ska leva upp till de mänskliga rättigheterna och arbeta efter FNs barnkonvention. Ett strukturerat, kompetenshöjande arbete bedrivs för att minska risken för att invånare eller medarbetare utsätts för diskriminering eller möter en verksamhet som inte är anpassad och välkomnande för alla. Ett gott bemötande är viktigt inom alla verksamheter. Alla verksamheter ska arbeta aktivt med att säkerställa att brukare och invånare bemöts på ett respektfullt, korrekt och trevligt sätt. Den nya arbetsmiljöföreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö, som bland annat handlar om kränkande särbehandling, ska kommuniceras och följas upp. Förskolans likabehandlingsplan ska följas upp regelbundet. Föreläsningar och information om mänskliga rättigheter och hur förvaltningen kan jobba med dessa genomförs.

Förväntat resultat

- Inga invånare upplever sig diskriminerade av förvaltningens verksamheter
- Ingen medarbetare upplever sig diskriminerad.
- Vårdnadshavarna upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. (Förbättrat resultat i förskolenkäten)

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Inkomna anmälningar från förskoleverksamheten rörande kränkande behandling	0		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fritidens verksamheter påbörjar arbetet med att få HBTQ-certifiering.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen säkerställer att unga med funktionsnedsättning kan feriearbeta inom förvaltningens verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

För att nämndens verksamheter ska kunna leva upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention genomförs metoder och arbetssätt i dialog med barn och ungdomar. Inom verksamhetens ramar förverkligas barn och ungdomars idéer och förslag. Förvaltningen har dialog med ungdomsrådet FUNG:s styrelse i samband med beredning av beslutsunderlag som rör barn och ungdomar. Utifrån rapporter från feriearbetande ungdomar under 2016 kommer stadsdelen att ingå i en referensgrupp till ett projekt som undersöker möjligheterna till ett digitalt verktyg inom staden.

Alla barns individuella inlärningsprocesser uppmärksammas och stöds. Barn i behov av särskilt stöd uppmärksammas tidigt och erbjuds individuella stödinsatser i samverkan med vårdnadshavare. För att stödja alla barn där de befinner sig i sin utveckling vidareutvecklar förskolan sina arbetsmetoder för barn med grava funktionsnedsättningar och se över förutsättningarna för inkludering. Förutsättningarna för att utveckla språkverksamheten Nallen till en språkförskola kommer också att utredas.

Oavsett familjebakgrund och andra förutsättningar ska alla barn ha tillgång till förskola på likvärdiga villkor och möjligheter till utbildning. Farstas stödenhet har ett preventivt förhållningssätt och arbetar utifrån att tidiga insatser gör skillnad. Förskolans uppdrag, att erbjuda en likvärdig och inkluderande förskola, stöds genom konsultation, handledning samt riktade utbildningar till chefer och personal. Stödenheten arbetar utifrån evidensbaserade metoder, material och litteratur och genomgår fortlöpande kompetensutveckling.

Även barn till papperslösa ska ha möjlighet till en bra förskoleverksamhet. Genom bl.a. frivilligorganisationer inom civilsamhället ska förvaltningen försöka nå ut till dessa föräldrar. Öppna förskolan är en verksamhet som inte kräver någon registrering och kan därför vara ett

bra alternativ för denna grupp. Barnperspektivet ska också beaktas i utformningen av stadsmiljön, Förvaltningen medverkar i stadens planering av nya bostadsområden och förskolor. Lokalytor på förskolor utformas efter verksamhetens och barnens behov. Stor vikt läggs vid att barnens utemiljö är stimulerande.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31
 Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Barnperspektivet beaktas i beslut och utformning av insatser och service

Beskrivning

För att nämndens verksamheter ska kunna leva upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention behöver barnperspektivet genomsyra all verksamhet. Att implementera ett barnperspektiv innebär både att säkerställa att det individuella barnets behov och rättigheter tillgodoses, men också att synliggöra och beakta barns behov som grupp. Konsekvenserna för barn ska belysas i beslut som fattas, såväl i individärenden som i beslut om investeringar eller andra övergripande verksamhetsfrågor. Barn ska höras i beslut som rör dem, deras åsikter ska tas tillvara och mötas med förståelse och respekt. Den stadsövergripande strategi för barnets rättigheter som ska beslutas under året kommer att implementeras.

Förväntat resultat

- Farsta har ett ungdomsråd som är aktivt och påverkar.
- Vårdnadshavarna upplever att förskolan uppmuntrar barnen att ta eget initiativ och ansvar. (Förbättrat resultat i förskolenkät)
- Barnkonsekvensanalys är gjord i varje enskilt ärende där barn är aktuella

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel besökare på öppna förskolan som tycker att de kan påverka verksamhetens innehåll.	75 %		År
Andel besökare som tycker att de kan påverka parklekens aktiviteter.	75 %		År
Andel besökare som tycker att de kan vara med och påverka fritidsgårdens aktiviteter.	75 %		År
Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	80 %		År
Vårdnadshavarna upplever att förskolan uppmuntrar barnen att ta eget initiativ och ansvar.	89 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I varje enskilt ärende där barn är aktuella ska en konsekvensanalys för barnets situation och behov göras	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Personer som utsätts för våld i nära relationer uppmärksammas och får vägledning till det stöd förvaltningen kan erbjuda. Det är viktigt att ansvar och rutiner är tydliga och kända för alla medarbetare och chefer för att säkra att våld i nära relationer upptäcks och att utsatta kan erbjudas stöd. Samarbete mellan avdelningar och enheter etableras för att tydliggöra ansvar och åtgärd vid våld i nära relationer inom verksamheterna. Medarbetare deltar i de utbildningar staden kommer att arrangera.

Förvaltningen har ett särskilt team som utreder och fattar beslut om akuta och långsiktigt verkande insatser gällande personer som utsätts för våld i nära relationer. Insatser som beslutas är skyddade boende som finns i staden och psykosocialt stöd från speciella stödjare som finns vid Relationsvårdscentrum sydost. Vid centret kan även våldsutövare få hjälp med att hantera sin våldsbenägenhet.

Arbetet mot våldsbejakande extremism fortsätter och en handlingsplan kommer att tas fram.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel medarbetare som gått utbildning om att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, som anser sig ha fått redskap för att upptäcka och samtala med barn om sin situation	40 %	Tas fram av nämnden	År
 Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	40 %	Tas fram av nämnden	År
 Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	200 st	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Invånare i Farsta får stöd när våld i nära relationer förekommer

Beskrivning

Personer som utsätts för våld i nära relationer uppmärksammas och får vägledning till det stöd förvaltningen kan erbjuda.

Förväntat resultat

- En handlingsplan mot våldsbejakande extremism tas fram
- Kompetensen kring våld i nära relationer och bemötande av våldsutsatta, utvecklas i alla berörda verksamheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialsekreterare och biståndshandläggare ska få utbildning om hedersrelaterat våld	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Män och kvinnor med funktionsnedsättning som ansöker om insats ska vara delaktiga i utredningen av sina behov och kunna påverka val av insats och hur insatsen ska utformas,

samt uppleva att det finns få fysiska och kommunikativa hinder i kontakten med förvaltningen. Stadens tillgänglighetsprogram ska vara ett levande dokument och dess aktiviteter ska genomföras och följas upp i samarbete med funktionshinderrådet.

Alla nämndens utförarenheter inom avdelningen egen regi undersöker möjligheten att öka brukarnas självständighet genom att introducera ny teknik. Därför krävs kunskap hos medarbetare. Under 2017 ska medarbetare i nämndens egenregi-verksamheter utbildas inom ramen för projekt DigIT som finansieras av Europeiska socialfonden. DigIT är ett samverkansprojekt kring digital kompetensutveckling för medarbetare inom äldreomsorg och funktionshinderomsorg inklusive socialpsykiatri.

Verksamheterna kvalitetsäkras genom nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Alla medarbetare i nämndens utförarverksamheter för personer med funktionsnedsättning får särskild information om nämndens system för hantering av synpunkter, klagomål och lex Sarah. Alla medarbetare på nämndens boenden får dietistled utbildning för att öka kunskapen om kost och nutrition. Alla personer med funktionsnedsättning i nämndens boenden erbjuds dagliga aktiviteter

Farsta är ett stadsdelsområde med en idrotts- och hälsoprofil och även personer med någon funktionsnedsättning ska ha möjlighet att delta i aktiviteter. För barn och unga med funktionsnedsättning finns möjlighet att delta i Sportscamp på sommaren. Fritidsgården Morris riktar sig särskilt till ungdomar med funktionsnedsättning. Ett idrottsevenemang för barn och unga med funktionsnedsättning kommer att genomföras.

Förvaltningens kommunikation och information kring nämndens verksamheter ska vara tillgänglig för alla.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	74 %	77 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	74 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner	53 %	Fastställs 2017	År
 Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	tas fram av nämnden	År
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	91 %	År
 Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	87%	År
 Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	90 %	År
 Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	87 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av dagliga verksamheters arbete mot arbetsmarknaden för deltagarna. Där ingår resursfördelningen samt samverkan mellan arbetsrehabiliterande insatser.	2017-01-01	2017-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda i vilken form hälso- och sjukvården inom LSS ska bedrivas i staden efter att projektiden går ut	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Invånare med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning får insatser av god kvalitet

Beskrivning

Farsta ska vara en tillgänglig stadsdel utan hinder för invånarnas delaktighet och självständighet. Personer med funktionsnedsättning som behöver stöd och omsorg i nämndens verksamheter ökar sin självständighet och får goda, säkra hälso- och sjukvårdsinsatser. Ett sätt att stödja självständigheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning är införandet av digital teknik, och alla utförare ska undersöka möjligheterna. Verksamheternas kvalitet säkras genom nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Förväntat resultat

- Brukare är nöjda med de aktiviteter som erbjuds för personer med funktionsnedsättning
- Medarbetare har utbildats inom ramen för projekt DigIT.
- Brukare får en god och säker hälso- och sjukvård.
- Personer med funktionsnedsättning som får insatser i nämndens verksamheter får näringsriktig mat i trevliga måltidssituationer

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning som i brukarundersökningar visar sig nöjda med inflytandet.	75 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla medarbetare på nämndens boenden får dietistledd utbildning för att öka kunskapen om kost och nutrition.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Invånarna är delaktiga och har inflytande över vad som sker i stadsdelsområdet. Kommunikation med invånarna sker genom medborgarförslag och dialoger och via Medborgarforum som genomförs i olika stadsdelar. Inför parkupprustningar hålls dialogmöten där allmänheten kan påverka upprustningens innehåll. Förslag från medborgarna kan påverka nämndens beslut.

Utvecklingen av Mötesplats Fagersjö fortsätter i dialog med invånare och civilsamhället. Att

skapa strukturer och metoder för delaktighets- och medskapande processer är fortfarande huvudfokus i arbetet för att säkerställa ett demokratiskt hållbart arbete. Mötesplatsen utgör en viktig komponent i stadsdelsförvaltningens arbete att stärka civilsamhället samt finnas närmare invånarna.

Stadsdelsförvaltningen fortsätter att satsa på medborgarbudget. Metodiken bidrar till att öka delaktighet samt förståelse för den demokratiska processen. Under 2017 kommer en medborgarbudgetprocess att genomföras kring utvecklingen av aktivitetsparken Måsen, även den i Fagersjö. Syftet är att invånarna i Fagersjö ska medskapa en yta som är till för alla och som alla kan vara stolta över. I det arbetet kommer satsningar göras för att nå ut till fler för att säkerställa deltagande från olika målgrupper. Tyngdpunkten i medborgarbudgetprocessen kommer att ligga på dialogmoment för att sammanföra människor i ett gemensamt syfte. Stadsdelsförvaltningen fortsätter att ingå i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) nätverk för medborgarbudget, där man samverkar med flera andra kommuner i Sverige och lär av varandra.

Stadsdelsnämndens demokratiråd följer utvecklingen av demokratiarbetet och de aktiviteter och initiativ som tas inom området. Rådet bereder också ärenden till stadsdelsnämnden med förslag inom ramen för kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Samverkan med civilsamhället är viktigt i demokratiarbetet. Civilsambhällsorganisationer når en bredare krets av människor och har mycket kunskap som stadsdelen kan ha nytta av. Förvaltningen genomför nu en kartläggning över civilsambhällsorganisationer i Farsta. Den kartläggningen kommer att ligga till grund för en behovsanalys kring mötesplatser i stadsdelsområdet samt möjliggöra nya kontaktytor och samarbeten. Många unga har efterfrågat digitala verktyg för att få information kring stadsdelens verksamhet samt hur man tar kontakt med stadsdelen, tjänstepersoner och politiker.

Förvaltningens anhörigstöd samarbetar inom region östra söderort och med övriga regioner i staden. Regionalt genomförs anhöriggrupper, utflykter, utbildningar med mera. Gemensamt i staden arrangeras bland annat mötesplats för ung anhörig och olika föreläsningar för anhöriga. I samarbete med landstingen anordnas så kallade "navigeringskurser" för anhöriga vars närstående genomgått en minnesutredning. Anhörigstödet samverkar också med olika frivilligorganisationer.

Kommunfullmäktige har antagit ett nytt program för anhörigstöd som ska förankras i nämndens verksamheter för äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Programmet lägger bland annat fast att verksamheterna ska ha rutiner för stöd till anhöriga. Rutinerna för anhörigstöd ska tas fram genom en process inom varje enhet. Anhörigkonsulent erbjuder stöd i arbetet. I verksamheterna finns utbildade anhörigombud.

Alla nämndens utförarenheter för äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri tar fram rutiner för anhörigstöd utifrån stadens nya program. Förvaltningens anhörigkonsulent genomför en information för alla enhetschefer för att informera om kravet på enhetsvisa rutiner för stöd till anhöriga. Förvaltningens anhörigstöd etablerar i samverkan med Röda korset en anhöriggrupp för personer vars närstående flyttar in på vård- och omsorgsboende.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i		Fastställs	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ det område där de bor		2017	
♂ Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö		Fastställs 2017	År
♂ Andel stockholmare som är aktiva inom civilsamhällets organisationer		Fastställs 2017	År

Nämndmål:

Anhöriga till långvarigt sjuka, äldre eller personer med funktionsnedsättning får adekvat och kompetent stöd.

Beskrivning

Kommunfullmäktiges program för anhörigstöd ska förankras i verksamheterna. Programmet lägger bland annat fast att alla verksamheter inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri ska ha rutiner för stöd till anhöriga. Rutinerna för anhörigstöd ska tas fram genom en process inom varje enhet. Anhörigkonsulent erbjuder stöd i arbetet. I verksamheterna finns utbildade anhörigombud.

Förväntat resultat

- Anhöriga till långvarigt sjuka, äldre och personer med funktionsnedsättning är nöjda med stödet och upplever att de får hjälp och avlastning.
- Personalen uppmärksammar anhörigas behov och erbjuder stöd.
- Personalens kompetens inom anhörigstöd ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla nämndens utförarenheter för äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri tar fram rutiner för anhörigstöd utifrån stadens nya program.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningens anhörigstöd etablerar i samverkan med Röda korset en anhöriggrupp för personer vars närstående flyttar in på vård- och omsorgsboende.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Farsta utvecklas i dialog med invånarna och i samverkan med många intressenter

Beskrivning

Invånarna är delaktiga och har inflytande över vad som sker i stadsdelsområdet, bland annat genom medborgarförslag, medborgarmöten, öppna nämndmöten och andra dialoger som genomförs. Inför parkupprustningar hålls dialogmöten där allmänheten kan påverka upprustningens innehåll. Förslag från medborgarna kan påverka nämndens beslut. Ytterligare en medborgarbudget genomförs i Fagersjö.

Förväntat resultat

- Invånarna deltar i möten och dialoger.
- Medborgarförslag tas tillvara.
- Medborgarbudget genomförs

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal genomförda medborgarforum	4		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta utveckla Mötesplats Fagersjö	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen gör en kartläggning av föreningar inom stadsdelsområdet	2017-01-01	2017-12-31
Genomföra ny medborgarbudget	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Införandet av den elektroniska inköpsmodulen underlättar att fler inköp görs av godkända leverantör och att en större andel av livsmedelsinköpen avser ekologiska produkter. I förlängningen kan priserna bli förmånligare som en konsekvens av ökad avtalstrohet. Otillåtna direktupphandlingar av oseriösa leverantörer undviks om inköpsmodulen används.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp		Tas fram av nämnden	Tertial
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %	Fastställs 2017	År

Nämndmål:

Socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbara alternativ prioriteras vid inköp av varor och tjänster

Beskrivning

Införandet av den elektroniska inköpsmodulen underlättar att fler inköp görs av godkända leverantör och att en större andel av livsmedelsinköpen avser ekologiska produkter. I förlängningen kan priserna bli förmånligare som en konsekvens av ökad avtalstrohet. Otillåtna direktupphandlingar av oseriösa leverantörer undviks om inköpsmodulen används.

Förväntat resultat

Andel elektroniska inköp ökar.

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige tilldelar stadsdelsnämnderna en budget per verksamhetsområde enligt beslutat system för resursfördelning. Driftbudgeten fördelas till stadsdelsnämnden med hjälp av olika fördelningsnycklar. Det innebär att nämnden får resurser i relation till förväntat behov och inte utifrån faktiska kostnader. Nämnden kan därför behöva omfördela resurser mellan olika verksamheter utifrån de lokala förutsättningar som råder.

Budget 2017, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	Budget 2016
Nämnd- och förvaltningsadministration	44,5	0,0	44,5	40,3
Individ- och familjeomsorg	308,8	-130,8	178,0	172,0
<i>varav socialpsykiatri</i>	52,8	-5,0	47,8	47,6
Stadsmiljöverksamhet	21,0	0,0	21,0	18,9
<i>varav avskrivningar och internränta</i>	9,7	0,0	9,7	7,5
Förskoleverksamhet	329,6	-20,6	309,0	308,0
Äldreomsorg	693,7	-102,8	590,9	575,3
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	284,5	-25,0	259,5	243,1
Barn, kultur och fritid	28,1	-2,0	26,1	30,0
Arbetsmarknadsåtgärder	18,4	-3,4	15,0	8,7
Ekonomiskt bistånd	98,8	-2,8	96,0	97,8
<i>varav handläggare</i>	32,9	0,0	32,9	
Total drift	1 827,4	-287,4	1 540,0	1 504,6
<i>varav omslutningsförändring</i>	241,0	-241,0	0,0	
<i>varav budgetjustering</i>	5,2	0,0	5,2	
Investeringar	21,3	0,0	21,3	7,0
<i>varav stadsmiljöverksamhet</i>	19,4	0,0	19,4	5,3
<i>varav inventarier och maskiner</i>	1,9	0,0	1,9	1,7

Kommunfullmäktiges driftbudget för Farsta stadsdelsnämnd 2017 är netto 1 540,0 miljoner. Jämfört med 2016 har budgeten ökat med 30,2 miljoner kronor. Ökningen beror främst på ökade volymer inom funktionsnedsättning, indexuppräknings av priser inom äldreomsorg och en satsning på barn och unga inom individ- och familjeomsorgen. Stadsdelsnämndernas budgetar är fördelade utifrån förväntade behov. Om underskott uppkommer inom något verksamhetsområde är det nämndens ansvar att omfördela medel från andra verksamheter för att täcka underskott och uppnå en total budget i balans.

Tilldelad budget innehåller inte några särskilda resurser för att täcka kostnader för nämnd, ledning och administrativt stöd. Det innebär att medel måste tas från respektive

verksamhetsområde. I nämndens budget 2017 har 44,5 miljoner kronor omfördelats från övriga verksamheter, vilket motsvarar 2,9 procent av den totala budgetramen.

Investeringsbudgeten för 2016 är 10,8 miljoner kronor, varav 1,9 miljoner kronor är till maskiner och inventarier och återstoden till stadsmiljöverksamhet.

Nämnd och förvaltningsadministration

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 44,5 miljoner kronor vilket motsvarar 2,9 % av den totala budgeten.

Individ- och familjeomsorg

Barn och ungdom

Budgeten för barn och ungdomsinsatser, förebyggande och utredning uppgår sammanlagt till 93,3 miljoner kronor. Budgeterade kostnader för externa placeringar under 2017 är totalt 42,2 miljoner kronor, att jämföra med beräknade kostnader om cirka 44,5 miljoner kronor för 2016. Den förebyggande verksamhetens andel av budgeten är oförändrad jämfört med 2016.

Vuxen

Budgeten för vuxeninsatser uppgår till netto 29,5 miljoner kronor. I anslaget ingår kostnader för myndighetsutövning och öppenvård. Budgeten skall finansiera kostnader för såväl institutionsplaceringar, kontaktpersoner, särskilda boende och förvaltningens olika öppenvårdsinsatser för hemlösa och vuxna missbrukare.

Socialpsykiatri

Budgeten för socialpsykiatri uppgår till netto 47,2 miljoner kronor. Anslaget ska finansiera individuella insatser inom området som bostad med särskild service, stödåtgärder, familjehem och HVB samt rehabilitering, sysselsättning och arbetsträning.

Inom budgeten finansieras också förvaltningens egen öppna verksamhet, EMMA träfflokal.

Stadsmiljö

Budgeten för stadsmiljöverksamhet uppgår till 21,0 miljoner kronor. Budgeten ska finansiera kostnader för skötsel och underhåll samt renhållning av parker, parkvägar och naturområden.

Lekplatsen Kryddboden vid Lingvägen i Hökarängen kommer att utrangeras under året. Det återstående värdet av anläggningen är cirka 1,7 miljoner kronor. Lekplatsen utrangeras på grund av att marken nu är detaljplanelagd för byggnation och ska bebyggas. Enligt överenskommelse med exploateringskontoret ska de lösa in anläggningen så det inte belastar stadsdelsnämndens driftbudget.

Förskola

Budgeten för förskoleverksamheten uppgår till 308,1 miljoner kronor och är baserad på antalet inskrivna barn vid avläsningen som gjordes i mars 2016. Då fanns 2 326 barn inskrivna, varav 889 i åldern 1-3 år och 1 437 i åldern 4-5 år.

Förskoleschablonen har höjts med 1,46 procent jämfört med 2016 och pengarna till förskoleenheterna motsvarar 80 procent av schablonen. Förskolepengen ska täcka alla kostnader utom lokalkostnader samt förvaltnings- och verksamhetsövergripande administration. Därutöver fördelas medel för barn i behov av särskilt stöd och språkstöd och

socioekonomiskt till förskolorna av stödenheten baserat på individuella bedömningar och befolkningsstatistik.

Det minskande barnantalet i Farstas kommunala förskolor leder till lägre budget för bland annat lokalkostnader och verksamhetsövergripande administration. Detta innebär att verksamhetsområdet behöver vidta besparingsåtgärder då de nybyggda förskolor som ersätter äldre lokaler som har högre hyra.

Äldreomsorg

Nämndens budget för äldreomsorg har ökat med 13,5 miljoner kronor jämfört med budget 2016. Nämndens andel av stadens totala budget för äldreomsorg minskar från 8,36 till 8,35 procent. Ersättningen till utförare inom hemtjänsten höjs med 4,7 procent och den indexbaserade höjningen av ersättningsnivåerna till vård- och omsorgsboenden är 2,6 procent. 2017 års budget för vård- och omsorgsboenden är baserad på 520 månadsplaceringar och antalet placeringar i oktober 2016 uppgick till 551. Budgeten för antalet utförda hemtjänsttimmar per månad är baserad på 30 000 timmar per månad och i oktober 2016 uppgick antalet utförda timmar till 33 607. Antalet hemtjänsttimmar utförda på servicehusboenden beräknas vara 4 000 jämfört med oktober 2016 då antalet timmar uppgick till 4 137. Omfördelningar av planeringsnivåerna mellan verksamheterna kan komma att göras under året.

Budgettilldelningen för 2017 innebär att äldreomsorgens beställarenhet måste vidta besparingsåtgärder motsvarande cirka 20,9 mnkr. Prisökningarna motsvarar cirka 18,5 mnkr med den ärendevolyt som var aktuell i oktober 2016, beräknat underskott för beställaren uppgår 2016 till cirka 11 mnkr och budgettillskottet uppgår till 6,6 mnkr.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budgeten för verksamheten uppgår till 254,2 miljoner för 2017, vilket motsvarar en ökning med 14,0 miljoner jämfört med 2016. Budgeten är preliminär och bygger på socialnämndens bedömningskanslis höstmätning 2016. Justering kommer att göras efter nya mätningar under våren och hösten och med anledning av beslut om särredovisningar. Slutlig budget fastställas i samband med tertialrapport 2.

Nämnden tilldelas schablonersättning för sina nivåbedömda LSS-beslut i form av daglig verksamhet, boende med särskild service, gruppboende och korttidsvistelse. Fr.o.m. 1.7 2016 tilldelas nämnderna även schablonersättning för korttidsutlysning för skolungdom över 12 år. Nämnden får dessutom ett anslag som ska täcka kostnader för personlig assistans enligt lagen om assistansersättning LASS, och ett fast anslag för övriga insatser enligt socialtjänstlagen.

Ökningen av budgeten mellan VP 2016 och 2017 beror i huvudsak på högre nivåer och fler nivåbedömda LSS- insatser. Kommunfullmäktige har fastställt att schablon- och pengersättningen inom verksamhetsområdet med 1,3 procent.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetens budget för 2017 uppgår till 26,1 miljoner vilket motsvarar en minskning med 1,0 miljoner i jämförelse med 2016, exklusive budget för feriearbeten som 2017 ligger under verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder. I verksamhetsområdet ingår även budget för öppen förskola och kolloverksamhet. Prognosen för 2016 är ett överskott om 1,5 mnkr.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Nämndens anslag för ekonomiskt bistånd bygger på Swecos bedömning av stadsdelens behov nästa år. Budgeten till 2017 har ökat med 0,7 miljoner kronor.

I nämndens senaste prognos för 2016 beräknas genomsnittskostnaden netto för ekonomiskt bistånd bli 5,8 miljoner kronor per månad. Budgetramen för direkt utbetalt försörjningsstöd netto kommer att innebära ett behov av en minskning med ca 0,3 miljoner kronor per månad.

Budgeten för arbetsmarknadsåtgärder har ökat med 4,4 miljoner kronor och uppgår 2017 till 15,9 miljoner kronor. Av denna ökning avser hela beloppet, 4,4 mnkr, en ökning av anslaget för feriearbeten.

Investeringar

Parkinvesteringar

Stora projekt

Upprustningen av parkleken Nybygget pågår. Ytorna runt den nuvarande byggnaden kommer inte att åtgärdas förr än ett ny parklekshus byggs. Nämnden har 3,5 miljoner kronor för Nybygget under 2017.

Medborgardialogen om upprustningen av Fagersjö parklek genomförs under våren. Resultatet av dialogen kommer vara underlag för inriktningsbeslut innan sommaren. Projektering och upprättande av förfrågningsunderlag görs på hösten. Nämnden har 0,5 miljoner kronor för detta.

Mindre parkinvesteringar och reinvestering

Inför 2017 har nämnden fått 6 miljoner kronor för mindre parkprojekt och reinvestering. Tidigare år har vi sökt medel ur den centrala medelsreserven för reinvesteringar. Nu söks medlen i samband med ansökan för stora parkinvesteringsprojekt och läggs in i nämndens budget tillsammans med investeringsmedel som fördelats med fördelningsnyckeln.

Som mindre parkprojekt föreslår förvaltningen att omgestalta en liten park vid Frimärksvägen, utbyte av gamla buskage och läggning av mönstrad botten på Sköndals plaskdamm. Mönstret i plaskdammen utformas i samarbete med stadsmuseet och knyter an till konstverket i form av ett vikingaskepp som står intill dammen. Kostnaderna för mindre parkprojekt är beräknade till 1,9 miljoner kronor.

Som reinvesteringar föreslås upprustning av en 122 meter lång stödmur i Farsta strand, upprustning av belagda parkvägar och åtgärd på gamla gummiytor vid parklekarna Odlaängen i Tallkrogen och Starrmyran i Hökarängen. Kostnaderna för reinvesteringar beräknas till 3,1 miljoner kronor.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Resultatenheter

I verksamhetsplanen ska nämnden ange vilka enheter som ska vara resultatenheter.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, till följande år, dock maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatenheterna får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget under innevarande år. En förutsättning är att resultatenheten uppfyllt sina åtaganden.

För verksamhetsåret 2017 definierar Farsta stadsdelsnämnd samtliga sju enheter inom förskola samt Farsta gruppboheter inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning som resultatenheter, se tabell nedan. Edö servicehus inom verksamhetsområdet äldreomsorg avvecklades som resultatenhet under 2016. Centrala Farsta och Fagersjö förskolor var tidigare en resultatenhet, men är från 2017 uppdelade i två.

Betydande projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt

Budgetjusteringar

Nämndens ansöker om budgetjustering om 0,7 mnkr för klimatinvestering i form av solcellsdrivna, självkomprimerande sopkärl och 1,7 mnkr för insatser mot hemlöshet. Se mer i Bilaga 5,6 och 8.

Omslutningsförändringar

Nämnden ansöker om omslutningsförändringar om totalt 241,0 miljoner kronor enligt tabell nedan.

Omslutningsförändringar ökade kostnader/intäkter för (mnkr)	Kostnader	Intäkter
Barn och Ungdom	120,0	-120,0
Öppenvård, vuxna	3,0	-3,0
Socialpsykiatri	5,0	-5,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	25,0	-25,0
Äldreomsorg	85,0	-85,0
Kultur och fritid	2,0	-2,0
Arbetsmarknadsåtgärder	1,0	-1,0
Summa	241,0	-241,0

Omslutningsförändringarna avser försäljning av verksamhet till andra stadsdelar och kommuner samt återsökningsbara kostnader för flyktmottagande.

Medel för lokaländamål

Nämnden ansöker om 3,5 mnkr i stimulansbidrag för gruppboheter enligt LSS. Sex lägenheter byggs i Tallkrogen och ytterligare tio lägenheter påbörjas i Sköndal för planerad inflyttning under mars 2018.

Övrigt

Särskilda redovisningar

Kvalitetsarbete

Farsta stadsdelsnämnd arbetar strategiskt med att styra, leda och utveckla kvaliteten i verksamheternas processer och aktiviteter. En processbaserad syn på kvalitet där mål, aktiviteter och rutiner konkretiseras möjliggör utvecklingen av strukturerade former för riskanalys, egenkontroll, avvikelshantering och åtgärder.

För att planera kvalitetsarbetet ska mål, krav och lagstiftning bevakas med utgångspunkt i verksamheternas processer, vilka kartläggs och säkras enligt förvaltningens fastställda modell. Under 2017 kommer förvaltningen att fokusera på kartläggning och säkring av styr- och stödprocesser inom ekonomi och administration, samt en fördjupad analys av den kommunala hemtjänstprocessen.

Dokumentstyrning är ett centralt utvecklingsområde för att åstadkomma en fungerande kvalitetsplanering. Inventering, insamling och sortering av förvaltningens styr- och stöddokument fortsätter. De verksamheter som ännu inte inventerat och tillgängliggjort sina styr- och stöddokument får stöd i att genomföra detta.

Förvaltningen ska utveckla den processbaserade riskanalysen för att bättre kunna förebygga oönskade händelser i verksamheterna. Åtgärdsplanerna vid identifierade risker ska utvecklas och cheferna ska få stöd i det arbetet. Ett fortsatt viktigt område är att stödja verksamheterna i deras planering av uppföljning och egenkontroll avseende exempelvis metodval, omfattning och syfte.

Rutinen och verktygen för avvikelshantering har uppdaterats för att förenkla rapportering och öka rapporteringsgraden. Under 2017 kommer förvaltningen att genomföra en informationssatsning till alla berörda medarbetare. Den sammanhållna kvalitetsberättelsen ska utvecklas för att utveckla den strategiska analysen av avvikelser, samt att säkerställa att resultat från granskningar, revisioner och andra uppföljningar ska kunna användas proaktivt.

Deltagande i kvalitetsutmärkelsen uppmuntras och de enheter som vill delta erbjuds stöd.

Övriga frågor

Ej aktuellt